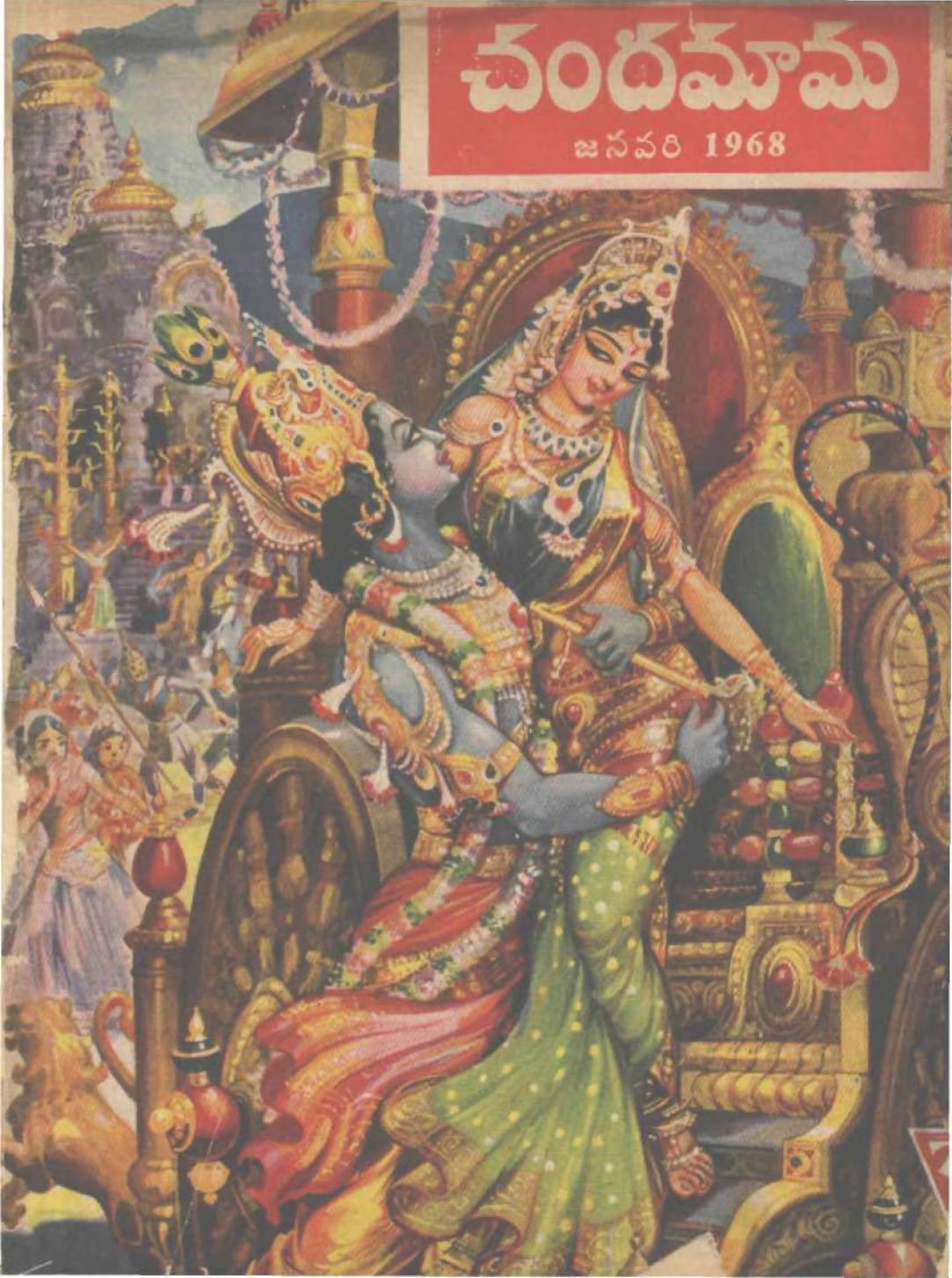

చందమామ

జనవరి 1968

చందమామ

ఈ సంచికలో కథలు - వింతలు - విశేషాలు

భారతచరిత్ర - 76	...	2	గోహ—గౌరె	...	37
వింతవిముక	...	5	కుక్కకాటు...	...	39
శిథిలాలయం - 1	...	9	చూశాను! చూశాను!	...	43
వ్యర్థమైనవరం	...	17	ఓర్వలేనివాడు	46
లక్ష్మీకటాక్షం	...	23	కృష్ణావతారం	49
విడ్డూరం	...	28	ఆరణ్యపురాణం	...	57
ఆనవాలు	33	ప్రపంచపు వింతలు	...	61

ఇవి గాక ఫోటో శిర్షికల పోటీ
మొదలైన మరి ఎన్నో ఆకర్షణలు.

విడి ప్రతి

75 పైసలు

సంవత్సర చందా

రూ. 9/-

కాల్గేట్ టో డెంట్ ష్వాసను నిరోధించండి దంతక్షయం జరుగకుండా కాపాడుకొనండి!

దంతక్షయం: ఒక్కసారి టో ముకుంటేనే కాల్గేట్ డెంటల్ ట్రీట్ మెంట్ దుర్వాసనను మరియు దంత క్షయమునకు తోలకమైన మాడ్క క్రిములను 85% వరకు తొలగించును.

కాల్గేట్ 10 మందిలో 7 గురికి చెద్ద శ్వాసను పెంచిన విరోధించిందని చికిత్స రోజున అయిన పెంచిన కాల్గేట్ వడలిలో వచ్చు టో ముకు ము కు ఎక్కువ మందికి దంతక్షయమునే బాగా అరికట్టందని, పొక్కులు దంతకాన వడలిలో ఎన్నడూ తెలియ జేయవలసినగా కాక పరిశోధనం వల్ల నిరూపించబడినది! ఒక్క కాల్గేట్ మాత్రమే మీకి తిలపును కలిగివున్నది.

సింగిల్ కాల్గేట్ టో వ్యక్తమంగా వచ్చు టో ముకునే అంబాటును తేలికగా తొలగింపారు. ఎందుకేరనంటే ఎక్కువ వేపు వింటే దాని పిప్పర పుండ్ తోటి మనావనంటే వారికి చాలా ఇష్టం.

పురక కొరకు, బాగా శ్వాసకొరకు మరియు పండ్లు తిన్నగా వుండుట కొరకు కాల్గేట్ టో పండ్లను వ్యక్తమంగా టో ముకునండి.

...ప్రపంచములోని ఏ ఒక్క ఇతర డెంటల్ క్రిమ్ కన్నా కాల్గేట్ నే ఎక్కువ మంది వాడుతున్నాడు
800-5571

మీకు పొడర కావాలంటే,
ఈ లాభమున్నట్టిది
కాల్గేట్ టూత్ పౌడర్
ద్వారా పొందగలరు...
ఒకే చచ్చా నెలం
తరలడి వస్తుంది...

“సంక్రాంతి శుభాకాంక్షలు!”

NO. 41/1
BANGLES

BANGLES BENGAL EAR RINGS

RAJA. 41/2
R. 4-00
PAIR

DESIGN
EAR RINGS
BIG SIZE
R. 3-00.

MEANUM
R. 2-50.
SMALL
R. 2-00.
PER PAIR.

బంగారు కవరింగ్ రాజా

RAJA. 308/5
R. 20-00

ఆభరణములు
ధరించండి.

SPECIAL
STONE RING
R. 10-00

94/17
RAJA

RAJA 273

RAJA 290

2-4" SIZE R. 10-00. 2-2" SIZE R. 9-00 PER PAIR.

RAJA. 142L R. 6-00 PAIR

RAJA. 1422. R. 6-00 PAIR

రాజాగోల్డుకవరింగ్ వర్క్స్ (REGD) POST BOX No 38. H.O. మచిలీపట్నం.

స్వల్పమునకుగవర్మరుపేట విజయవాడ 2-మొదటిబిల్డు పలుకు- చిక్కడపల్లి హైదరాబాద్ 20

బెంగాల్

అండియాలో శ్రేష్ఠమైనది
బెంగాల్స్ లైట్ బుల్బ్ కంపెనీ లాంపులే
ఎల్లప్పుడు వాడండి. నమ్మకమైనది.

మీకు చల్లని, ప్రకాశవంత
మైన వెలుగునిచ్చే లాంపు
బెంగాల్

పొదుపునకు...

ప్రకాశవంతంగా, పరిశు-
భ్రంగా చిరకాలం, పొదు-
పుగా పని చేసే లాంపు.
ఎల్లప్పుడును వాడండి

హాంస

పొల తెలుపు లాంపు.

లాంపు ప్రదర్శకు సోల్ సెల్లింగ్ ఏజెంట్లు:

జి. ప. పరశురామ్ & కంపెనీ.

11-4-659/2, లక్కడికొవూల్, హైదరాబాద్. 4.A.P.

మహాజ్వల కథా సంబంధం గల
మహాత్మర కుటుంబ గాథా చిత్రం
వస్త్రాంబు!

ఎం.వి.ఆర్.సిస్టర్స్
మహాత్మర కుటుంబం

డైరెక్టర్ ఎం.మల్లికార్జునరావు * ప్రొడ్యూసర్ ఎం.వి.ఆర్.సిస్టర్స్ సత్యనారాయణ
నిర్వహణ డి.శ్రీరామమూర్తి * కో-ప్రొడ్యూసర్ ఎం.బాబీరావు

కథ: తుల్యయాక్ మూర్తి
మాటలు: ముళ్ళపూడి వెంకటరమణ
పాటలు: సి.నాగయ్య, జె.వి.ఎస్.
ఆరుగురు, జానకి
సంగీతం: కె.వి.మహదేవన్
ఛాంబు: లక్ష్మణమూర్తి
కళ: చలం
నృత్యం: చిన్ని, సుధాకర్
కాగ్న: నాగైరమ్మ
స్టేజీ: మోహన్ బువర్జీ

GOETI

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నిడువల: ఈస్టిండియా

ఇంక
చాలు,
ఆ మాటలు
అప్పు!

అప్పుడాలోదిండాను...నివేళా
అది పూర్తిగా నా భార్య వద్ద
కావేమో. నా భర్త అయివుండ
వచ్చుమా...అన్న మాటమా
ఎంతో అలవికగా వచ్చిపోయి
వుంటే వాళ్ళే.

వాళ్ళు నంపా యింతో
నవ్వడంలేదు. "నాన్నా
నీవుకోరి. అదనపు
కత్తి పొందడానికి అది
నీవు నవ్వడమవుతుంది"
అని అన్నాడాయన.

వేదవ్యక్తు నిజంగానే ఒక మంచి
మనిషి. హార్లిక్స్ తాలో యింత కత్తు
మార్పు కలిగించిందో ప్రతిఒక్కరూ
అర్థమవుతుంది.

ఎంతో ఆనందం.. హార్లిక్స్ వాడిన తరవాత!

గోధుమ పిండి పువ్వు
మాలిన్ బార్లీ రోషకంబాపైకి
పొరములు పువ్వులు పూసి
మీగడ గల పాంకో రేయించుట

అంతల మీదెక్కుచున్నా యిప్పుంది కలిగిస్తుంది.
మీరు యెక్కువ కత్తి కలిగివుంటే ఎంతో ఆనందంగా
వుంటారు. అధిక కత్తికోసం వాళ్ళు హార్లిక్స్
సిఫార్సు చేస్తారు! హార్లిక్స్ నినియోగమయితే
కత్తిని తిరిగి యిచ్చి ఉత్సాహాన్ని యిస్తుంది.
క్లరగా సుఖపుగా జీవమయ్యే సహజ ఆహార
సదాభావం ఒక ప్రత్యేక పద్ధతిలో హార్లిక్స్
తయారు చేయబడింది. హార్లిక్స్ మీకు గ్రాత్త
జీవితం ప్రసాదిస్తుంది!

హార్లిక్స్

అదనపు శక్తిని కలిగిస్తుంది!

రెమి^R
పౌడర్

తెలుగులకు శ్రేష్టమైన నూనెలు

అగమార్హ కౌబడిన
ఎ.యస్. బ్రాండ్
చాయపప
నూనె

అగమార్హ కౌబడిన
మేన్స్ బ్రాండ్

సువులనూనె

- గోరొపండ్ల నువ్వులనుండి అతిగొక్కర మగువ్రత్యేష్వర్థమంతోతయారుకాబడినవి.
- రుషిరంగునువాసనలతో అన్నివంతువదార్ల ముఖను అమితమగురుచుంతుముగ వేయును.
- డోరొగారులు చాలకొలమునిలువయంచును.
- ముక్కును మేత్తబాడనియవు, మూత్రాశుభ్రనియవు.
- తంతువాడినయెడల మొదడుకు వలస వేయును.
- పొట్టుతలను ముగుగుగుగుగుగు వేయును.
- 15, 4, 2, 1 గ్రా. డబ్బాలోని పేకింగు వేరుబడుచున్నది.

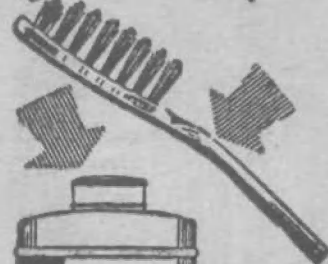
విజెంటు.

శ్రీ మాజేటి వీరరాఘవయ్య,
కమిషను మర్చంటు,
శివాలయం వీధి, విజయవాడ

Ms. పెరుమాళ్ళు & కో,
137, ఆదియప్పనాయక్ స్ట్రీట్,
మదరాసు

Ms. B. V. రావు & కో,
136, పురకువాకం హైల్డ్, మదరాసు

MFRS. తిలకశిశుబ్రహ్మకర్త నాథులపేట

New

Teeth Cleaning
Unit

'Kashmir'

TOOTH PASTE
TOOTH POWDER
and
TOOTH BRUSH

by

THE NATIONAL TRADING CO.

Manufacturers of
KASHMIR SNOW BEAUTY AIDS
BOMBAY-2. MADRAS-32.

INDIA'S GREATEST COLOUR MAGAZINE FOR EVERY BOY AND GIRL

**20 EXCITING PAGES
IN ENGLISH-HINDI-TAMIL**

NOW for the first time in India—a Big colourful magazine for boys and girls—packed from cover to cover with the world's greatest picture stories! Adventure—Historical drama—True stories—Humour—wonderful Educational features—and many other thrilling pages—all in a big size fortnightly—and only costs 75 paise.

OUT ON 15 JANUARY—ONLY 75 PAISE

THE GREAT DOLTON PUBLICATION

పిల్లవాని వయస్సు 5 ఏళ్లు మాత్రమే

— కాని
యిప్పటినుండే
సంపాదన
ప్రారంభించేడు !

పిల్లవాడు బుద్ధిమంతుడు అయినా, కాక పోయినా వాని శక్తి శక్తి అధిపతి అనిపించక తప్పదు. ఎందుకంటే, వాడు పిల్లవాని క్రిందటి జన్మదివము వాడు వానికి ఎంతో మంచి విచారణను ఇచ్చేడు. అదేమిటంటే, డ్యూర్ ఆఫ్ ఐరోడాలో పిల్లవాని పేర వాడు ఒక ప్రైవేట్ నేషన్ గ్స్ ఆస్కొంటును ప్రారంభించేడు.

పిల్లవాడు పెరిగి పెద్దవాడై డాక్టరు, పీడరు లేక ఇంజనీరు వంటి పెద్ద వరువులు వేర్లెంను కోవచ్చును. ఆ నమయములో అవసరమును విక్రయ వస్తు నిలవ వుంటుంది.

ది డ్యూర్ ఆఫ్ ఐరోడా రిమిటర్ మీ పిల్లవాని భవిష్యత్తుకు నిలవ చేయడములో మీకు సహాయపడుతుంది. నేడే మీ పిల్లవాని పేర ఒక ప్రైవేట్ నేషన్ గ్స్ ఆస్కొంటును ప్రారంభించండి !

- మీరు ప్రైవేట్ నేషన్ గ్స్ ఆస్కొంటును ద. 1 అంక వక్రముతో ప్రారంభించి 4% వడ్డీ సంపాదించకోవచ్చును !
- ఈ ఆస్కొంటును మీ పిల్లవానికి 14 ఏళ్ల వచ్చే వరకు మీరు నిర్వహించవచ్చును. తరువాత వానిని వాడే స్వంతంగా నిర్వహించుకోవచ్చును. ఇలా, మీ పిల్లవానికి నిలవ చేయడములో శత్రు ఉంటుంది.

నిరీ సంవత్సరం అక్షయపాత్ర
ది బ్యాంక్ ఆఫ్ బరోడా లిమిటెడ్

(స్థాపితం 1908)
రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసు : ముంబై, ఐరోడా.
మన దేశములో మరియు విదేశములో
300 ప్రైవేట్ బ్రాంచీలు కలవు

'వయస్సు ఉండి మీకు సాయపడతాం'
అనే కరవక్రం ది చిక్ కానీని కోరండి. మా సేవం గురించి మీకు పూర్తి వివరాలు పొందవచ్చు.
shilpi bob 12/67A TEL

DRP

సందర్శన మూలకం నా చిత్రం
కె.ఎమ్.కె.కె.వారి

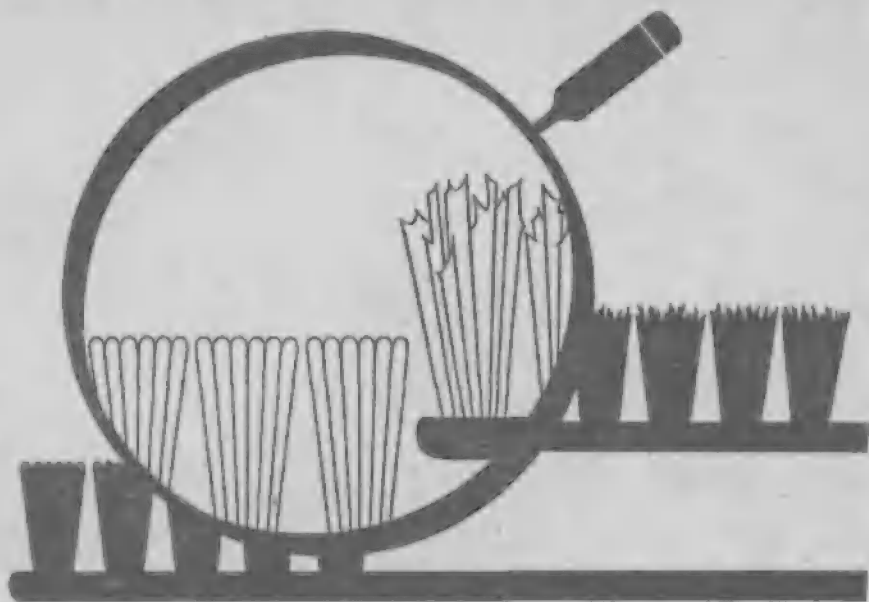
సతీ అరుంధతి

నిర్మాత: జి.కృష్ణారెడ్డి
కథ, మాటలు:
టి.వి.మహారథి
అరుణోదయ చిత్ర

జయభారతి

యీ 'బ్రిజిల్' కానల్ని భూత
అద్దము క్రింద పోల్చి చూడండి

బినాకా

టూత్ బ్రష్

క్షేమకరమైన 'గుండ్రని బ్రిజిల్ కొనలతో' కూడి
చిగుళ్లను తెగనీయదు

పరిశుభ్రముగా తోమండి
క్షేమకరముగా తోమండి
బినాకా తో తోమండి

C I B A

100% 100% 100%

చందమామ

నందాలకుడు : 'చక్ర పాణి'

మానవచరిత్రలో ప్రపంచాన్ని కఠినించాలన్న దురాశతో రక్తపాతాలు చేసిన వారెందరో ఉన్నారు. కాని వివరకు మానవరక్తమే జయిస్తూ వస్తున్నది. ఈ చక్కని నీతిని "వింతవిముక్త" మనకు బోధిస్తున్నది.

మనుషులు స్వార్థం కొద్దీ దైవభక్తి అవలంబించవచ్చు. కాని దైవభక్తి లాభం చేకూర్చుకుంటే అన్నది ఎవరూ చెప్పలేరు. "చూశాను! చూశాను!" అన్న కథ ఇందుకొక నిదర్శనం.

నంపుట 42 జనవరి '68 సంచిక 1

భారత చరిత్ర

వాడ్ గాంవ్ వద్ద ఇంగ్లీషువారు తమకు అవమానకరమైన సంధి చేసుకున్నారు. ఈ సంధి ప్రకారం, బొంబాయి ప్రభుత్వం 1773 తరవాత ఆక్రమించుకున్న ప్రాంతాలన్ని విడిచి వుచ్చాలి; బెంగాలు నుంచి వచ్చిన బలాలను ఉపసంహరించాలి, ఖ్రోచ్ నుంచి వచ్చే ఆదాయంలో నింధియాకు కొంత వాటా ఇవ్వాలి.

గవర్నరుజనరలైన వారన్ హేస్టింగ్స్ ఈ సంధిని పూర్తిగా నిరాకరించాడు. దీని వల్ల కలిగిన అవశ్యాతిని ఎలా కడిగేను కోవాలో అతనికి తెలియలేదు. ఈసారి మిగతా కోస్సిలు సభ్యులు ఆయనతో ఏకీభవించారు. కర్నల్ గోడార్డ్ అనేవాడి నాయకత్వం కింద ఒక పెద్ద సేన బెంగాలు నుంచి బయలుదేరి, మధ్య ఇండియా మీదుగా వెళ్ళి, 1781 ఫిబ్రవరి 15 న అహమ్మదాబాదునూ, అంతకు ముందు

డిసెంబరులో బస్సీన్ నూ వట్టుకున్నవి. ఏప్రిల్ 1781 లో ఈ సేన పూనా మీదికి వెళ్ళి, అవజయం పొంది వెనక్కు తగ్గటం జరిగింది. వారన్ హేస్టింగ్స్ పంపిన ఇతర సేనలు అగస్త్య 3 న గ్వాలియరును వట్టుకున్నాయి; ఫిబ్రవరి 16 న శివపురి (సిప్రి) వద్ద నింధియాను ఓడించాయి.

ఈ విజయాలతో ఇంగ్లీషువారి ప్రతిష్ఠ పెరిగింది. అంతదాకా మహారాష్ట్ర సమాఖ్యకు మహానాయకుడు కావటానికి, ఉత్తరదేశంలో తన ఆధికారం చలాయించటానికి ఆలోచనలు చేసిన మహదాత నింధియా, ఇప్పుడు పథకం మార్చి, ఇంగ్లీషువారి సఖ్యం కొరకు ఆరులు చాచాడు. ఆయన ఇంగ్లీషువారితో మంతనాలు జరిపి, వారికి, పూనా ప్రభుత్వానికి మధ్య రాజీ కుదుర్చుకొనని, 1781 అక్టోబరు 13న మాట ఇచ్చాడు. 1782 మే 17న సల్తై

సంధి జరిగింది. అయితే 1783 ఫిబ్రవరి 26 వాకా నానా ఫర్షిద్ దానిపై సంతకం చెయ్యలేదు. ఈ ఒప్పందం ద్వారా ఇంగ్లీషు వారికి సాల్వేల్ ఖాయ పరచబడింది; మాధవరావు నారాయణ్ పేష్వా పదవికి హక్కుదారుగా గుర్తించబడ్డాడు; రహో బాకు వింఛను ఇవ్వబడింది; యమునకు పశ్చిమంగా ఉండే సింధియా రాజ్యభాగం సింధియాకు తిరిగి వచ్చింది; ఆర్కాటు నవాబు నుంచి హైదరాబాద్ గెలుచుకున్న ప్రాంతమంతా తిరిగి అప్పగించాలని ఈ ఒప్పందంలో ఉన్నది. అయితే హైదరాబాద్ ఈ ఒప్పందంతో ప్రమేయం లేదు.

ఈ విధంగా ఈ ఒప్పందం యుద్ధ పూర్వ పరిస్థితిని తిరిగి ఏర్పాటు చేసింది. ఇంగ్లీషు వారు ఎంతో నష్టపోయి కూడా, ఈ సంధి ద్వారా ఏమంత లాభం గడించలేక పోయారు. ఆ కారణం చేతనే వారన్ హేస్టింగ్స్ అక్రమ అర్థిక చర్యలకు పాల్పడ్డాడు. అయినప్పటికీ మన దేశంలో ఇంగ్లీషువారి అధిపత్యం కొనసాగటంలో ఇదొక ప్రముఖ ఘట్టం అయింది. దీని మూలంగా వారికి మహారాష్ట్రలతో ఇరవై ఏళ్ళపాటు అకాంతి లేకుండా పోయింది. ఆ కాలంలో వారు ఫ్రెంచి వారితోనూ, టిప్పుసుల్తాను లాటి ఇతర విరోధులతోనూ

స్వేచ్ఛగా పోరాటాలు సాగించగలిగారు; నిజామునూ, ఔధ్ నవాబునూ లొంగ దీసుకోగలిగారు.

అంత మాత్రం చేత ఈ సలేచై సంధి ఇండియాలో బ్రిటిషు పరిపాలనకు పునాది అయిందని చెప్పటం అతిశయోక్తి అవుతుంది. ఒక విషమపరిస్థితి నుంచి బ్రిటిషు వారు బయటపడిన మాట నిజమేగాని, వారికింకా మహారాష్ట్రలతోనూ, టిప్పుతోనూ వైరం ఉండనే ఉన్నది. వంజాబు, నేపాలు, బర్మాల్లో వారిని ప్రతిఘటించే శక్తులు ఉద్భవిస్తునే ఉన్నాయి.

హేస్టింగ్స్ వెళ్ళిపోయి, కార్నావాలిస్ గవర్నరు జనరలుగా వచ్చే మధ్యకాలంలో ఆ పదవి నిర్వహించిన మక్ ఘర్సన్ ఆసమర్థుడు. అడిగాక దేశ రాజకీయ వ్యవహారాలలో కంపెనీవారు బోక్సం కలిగించుకోరాదంటూ బ్రిటిషు పార్లమెంటు ఒక శాసనం చేసింది. ఈ కారణంచేత కార్నా

వాలిస్ హయాములో కూడా కంపెనీకి రాజకీయ సంబంధమైన కార్యకలాపాలేవి లేకపోయాయి.

ఈలోపల మహారాష్ట్ర సమాఖ్య పరిస్థితి ఎలా ఉన్నది? సంకోచాలతోనూ, కుట్రలతోనూ ఛిన్నాభిన్నమయి పోతున్న మహారాష్ట్ర సమాఖ్యకు రాణి అహల్యాబాయి, మహదాజీ సింధియా, నానా ఫడ్డవిస్ లాటి మహామహాలు జీవంపోశారు. అహల్యాబాయి తన రాజ్య నిర్వహణలో అత్యంత ఆదర్శప్రాయురాలనిపించుకున్నది. తన కాలపు రాజకీయాలలో ఆమె పాించిన పాత్ర అద్వితీయమైనది. అహల్యాబాయి 1795లో చనిపోగా, తుకోజీ హొల్కర్ ఇందోరు సింహాసనం ఎక్కాడు. ఇతను మంచి యోధుడేగాని, రాజకీయ ప్రావీణ్యం గలవాడు కాదు. 1797లో ఇతను మరణించినాక ఇందోరులో అరాజక పరిస్థితి ఏర్పడింది.

వింత ఎముక

పూర్వం సువర్ణదేశాన్ని సుచంద్రు డనే రాజు పాలించేవాడు. ఆయన యాభై ఏళ్ళుగా రాజ్యం చేసి, పరిసర దేశాలెన్నిటినే జయించి తన రాజ్యంలో కలుపుకున్నా, ఆయన కింకా రాజ్యవాహం తీరనేలేదు.

ఒక రోజు రాజు వేటకు బయలుదేరాడు. తన దేశానికి ఉత్తరపు సరిహద్దున ఉన్న కొండలలో వేటాడుతూ ఆయన ఒక లేడి వెంట అనేక మైళ్ళు పరిగెత్తాడు. చివరకు లేడి ఎటో అదృశ్యమయింది. గుర్రం అలిసి పోయింది. రాజు అలిసిపోయాడు. మిట్ట మధ్యాహ్నమయింది. రాజు ఒక చెట్టు కింద నిలబడి, లేడి మాయమైపోయిన దిక్కుగా చూశాడు.

రాజు కంటపడిన ప్రకృతి దృశ్యాలు ఆయనను ఆశ్చర్యపరిచాయి. ఇంకా ఉత్తరంగా దూరాన ఎత్తయిన పర్వతాలున్నాయి. కాను నిలబడిన చోటికి ఆ పర్వ

తాలకూ మధ్య ఉన్న ప్రకృతి ఎంతో అందంగా, వనదేవత నివాసం లాగా నేత్ర పర్వంగా ఉన్నది. విపుగా, గుమ్మటాల లాగా పెరిగిన చెట్లూ, తివాసీ లాటి గడ్డి, మధ్యగా మెలికలు తిరిగి పారే ఏరూ, దూరాన అలయ గోపురాల లాటి దేవదారు చెట్లూ, ఒక పక్కగా ఒక చిన్న, అందమైన నగరమూ రాజు కళ్ళపడ్డాయి.

ఆ దృశ్యం చూసి తన్మయత్వంలో ముణిగి ఉన్న రాజును ఆతని సామంతులు వచ్చి కలుసుకున్నారు. రాజు వాళ్ళ కేసి తిరిగి, "నా రాజ్యంలో ఇంత అందమైన ప్రాంతం ఉన్నట్టు నా కింతవరకూ తెలియనే తెలియదు సుమా!" అన్నాడు.

సామంతులు రాజుతో, "మహారాజా, ఆ కనిపించే ప్రదేశం మన రాజ్యంలోది కాదు. తమ రిప్పుడు నిలబడి ఉన్నదే మన రాజ్యపు సరిహద్దు," అన్నారు.

రాజు దబ్బరిన్న వాడిలాగా అయిపోయి,
 "ఆ కనిపించే దంతా నా రాజ్యం కాదా?"
 అని అడిగాడు.

"కాదు, మహారాజా. అదొక స్వతంత్ర
 రాజ్యం. అందులో పల్లెకారులు మాత్రమే
 ఉంటారు," అన్నారు సామంతులు.

రాజు పళ్ళు వటవటా కొరికి, "పల్లె
 కారులూ, స్వతంత్ర రాజ్యమూనా? ఇవాళే
 సేనలను పంపి, ఆ కనిపించే పర్వతాల
 దాకా మన రాజ్యంలో కలిపెయ్యండి,"
 అని ఆజ్ఞా ఇచ్చాడు.

వెంటనే రాజాజ్ఞ అమలు జరిగింది. అతి
 మనోహరమైన పల్లెకారుల స్వతంత్ర రాజ్యం

లోకి సుచంద్రుడి సైనికబలాలు ప్రవేశించి
 విధ్వంసక చర్యలు ప్రారంభించాయి.
 సైనికుల దుండుభులతోనూ, అట్టహాసాల
 తోనూ అక్కడి ప్రకాంతతకు భగ్గుం
 కలిగింది. అక్కడి నిర్మలమైన వాగులలో
 పల్లెకారుల రక్తం కూడా కలిసి ప్రవ
 హించ సాగింది.

తన సైన్యాన్ని చూస్తూనే పల్లెకారులు
 తనకు పాదాశ్రాంతులై తమ స్వాతంత్ర్యాన్ని
 తనకు కానుకపెట్టి, తమ నగరానికి అహ్వా
 నిస్తారని సుచంద్రుడు అనుకున్నాడు. కాని
 అలా జరగలేదు.

మూడురోజులు యుద్ధం జరిగింది. పల్లె
 కార్ల నగరం శృంఖలం లాగా అయింది.
 అయినా పల్లెకార్లు లొంగి రాలేదు. పగలల్లా
 వాళ్ళు తమకున్న ఆయుధాలతో పోట్లా
 డారు. ప్రిలూ, విల్లలూ కూడా తమ దేశం
 కోసం ప్రాణాలర్పిస్తామని శపథం చేశారు.
 రాత్రి కాగానే వాళ్ళు గాయపడిన తమ
 వారికి కట్టు కట్టి, చచ్చిపోయిన వారిని పాతి
 పెట్టి, మళ్ళీ తెల్లవారుతూనే యుద్ధానికి సిద్ధ
 మవుతున్నారు.

నాలుగోరోజు ఉదయం సుచంద్రుడు
 తన గుడారంలో కూర్చుని, ఆ రోజు జరగ
 వలసిన యుద్ధం గురించి తంత్రాలోచన

చేస్తుండగా, ఆయనను చూడాలని ఎవరో వృద్ధుడు వచ్చినట్టు పహరావాళు చెప్పారు. ఆ వృద్ధుడు గూఢచారి కాదని రూఢి అయితే లోపలికి రానివ్వవచ్చునని రాజు వాళ్ళతో అన్నాడు.

వృద్ధుడు చాలా బలహీనంగా ఉన్నాడు. అతని వద్ద ఆయుధ మేదీ లేదు. అందు చేత అతన్ని భటులు రాజు వద్దకు తీసుకువచ్చారు.

"ఎవరు నువ్వు? ఏం పనిమీద వచ్చావు? నీతో చాలాసేపు మాట్లాడటానికి నాకు వ్యవధి లేదు. మేము అతి ముఖ్యమైన ఆలోచనలో ఉన్నాం," అన్నాడు రాజు.

"తమ దర్శనం కోసమే వచ్చాను, మహారాజా!" అన్నాడు వృద్ధుడు.

"శక్రదేశం వాడివా? పల్లెకారివా?" అని రాజు అడిగాడు.

"లేదు, మహారాజా. నేను తమ పౌరుణ్ణి. నా గుడిసె ఈ సమీపంలోనే ఉన్నది," అన్నాడు వృద్ధుడు.

"నీకేం కావాలి నానుంచి?" అని రాజు అడిగాడు.

వృద్ధుడు చిన్న ఎముకముక్కను చూపి, దాని ఎత్తు బంగారం ఇస్తే తన కింకేమి అక్కర్లే దన్నాడు.

రాజు వృద్ధుడి చేతిలోని ఎముక కేసి చూసి, "అంత కొద్ది బంగారమా కోరావు? అది చిన్న మెత్తు కూడా ఉండదు. ఈ బంగారు నాణెం తీసుకుని వెళ్ళిపో," అంటూ ఒక మొహరు విసిరాడు.

"తూచి, ఈ ఎముక ఎత్తు మాత్రమే ఇప్పించండి, మహారాజా! నేను దురాళ పరుణ్ణి కాను," అన్నాడు వృద్ధుడు.

వృద్ధుడి సంతృప్తి కోసం రాజు చిన్న త్రాసు తెప్పించి, ఒక పళ్ళెంలో వృద్ధుణ్ణి ఎముక నుంచమని రెండో పళ్ళెంలో మొహరు నుంచాడు. ఎముకే బరువుగా ఉన్నట్టు స్పష్టమయింది. రాజుకు అశ్చర్య

మయింది. మరి కొన్ని మొహర్లు వేశాడు. లాభం లేకపోయింది. తన దగ్గర ఉన్న మొహర్లన్నీ వేసి, తన ఒంటి మీది బంగారు ఆభరణాలన్నీ వేసినా ఎముకే యింకా బరువుగా ఉన్నది.

"దీని ఎత్తు బంగారం తమ దగ్గర లేక పోతే పోనివ్వండి, మహారాజా. నా దారిన నేను పోతాను," అన్నాడు వృద్ధుడు.

"అగు! ఇందులో ఏదో మాయా, మోసమూ ఉన్నాయి. ఇంత చిన్న ఎముక ఇంత బరువు ఎలా తూగు తున్నది?" అన్నాడు రాజు.

"ఈ ఎముక దురాశ, మహారాజా. ప్రపంచంలో ఉన్న బంగార మంతా వేసినా దీని బరువుకు సమం కాదు," అన్నాడు వృద్ధుడు.

"అయితే ఈ దురాశతో తులతూగేది ప్రపంచంలో లేదంటావా?" అన్నాడు రాజు ఆశ్చర్యంగా.

వృద్ధుడు తన సమీపంలో ఉన్న భటుడి కేసి తిరిగి, తన వేలికి గంటు పెట్టమని, తన రక్తం బొట్టుతో ఎముకను తుల తూచాడు. ఎముక ఉండే పళ్ళెం పైకి లేచిపోయింది.

"మహారాజా, నేను వృద్ధుణ్ణి. నా రక్తం పలచబడి పోయింది. ఇదే పనివాళ్ళ రక్తమూ, యువకుల రక్తమూ అయితే ఇంకా ఎంత బరువే అలోచించండి. నాకు పెరివిచ్చించండి," అంటూ వృద్ధుడు బయటికి వెళ్ళిపోయాడు.

రాజు కొంతసేపు దిగ్భ్రమచెంది, కొయ్య బారి పోయినట్టుగా ఉండి పోయి చివరకు, "యుద్ధం అవండి. సైనికుల నందరినీ వచ్చేయ్యమనండి!" అని ఆజ్ఞ ఇచ్చాడు.

అరోజే యుద్ధం నిలిచిపోయింది. రాజు తన సేనలతో సహా తన నగరానికి తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు. ఆ తరువాత ఆయన ఏ దేశం మీదా దండెత్త లేదు.

శిథిలాలయం

పార్కు కనుమల్లోని పర్వతారణ్య
ంతాల్లో శివరజాతి వాళ్ళు నివసించే
లు అనేకం వుండేవి. వాటిలో కుంభార
ట్ట అనే పల్లెకు శివాలకు అనే వాడు
యకుడు. అతడు అరవైఏళ్ళు పైబడిన
డ్డుడు. అతడికి పద్దెనిమిదేళ్ళ యాడు
లైన శిలిముఖి అనే సుమారుడున్నాడు.

శిలిముఖి అంటే తండ్రికి పంచ
జాలు. అందుక్కారణం అతడు శివా
డికి నడివయసు దాటంతర్వాత కలిగిన
క సంతానం కావటం.

తన తరవాత పల్లెకు నాయకత్వం
ంచవలసిన వాడు శిలిముఖి కావటం
క శివాలకు కొడుక్కు బాల్యప్రాయం
వీ తగిన గురువులను పెట్టి కర్ర కత్తి

సాము, అరణ్యంలో, నడుల్లో వెళుడి
అహారం సంపాదించే విద్యలూ నేర్పించాడు.
పట్టన్నిటిలో శిలిముఖి తన పదిహేనవ ఏట
నుంచే నిపుణుడనిపించుకున్నాడు. కుంభార
మిట్టలోనే గాక, ఆ చుట్టు పక్కల పున్న
మరే శివరవల్లెలో కూడా అతణ్ణి - మించిన
వేటకాడూ, ధైర్యకాలీ, ఉపాయకాలీ లేడు.

శిలిముఖిని నలుగురూ మెచ్చుకునే
ప్పడు శివాలకు ఎంతో సంతోష పడేవాడు.
కాని, అంత సంతోషంలోనూ అతడికి
కొడుకును గురించి అవగించంత విచారం
కూడా వుండేది. తనలాగే కొడుకును కూడా
చదువ రాయ నేర్పిన వాణ్ణిగా చేయాలని
శివాలకు ఎంతో ప్రయత్నించాడు. కానీ,
అది ఫలించలేదు.

కుంభారమిట్టకు చుట్టూ నూరు నూట యాభై కోసుల దూరంలో చదవటం రాయటం చేతనైన శబరజాతి వాడు ఒక్క శివాలుడు తప్ప మరెవరూ లేరు. శబరులు అటవికులు. అరణ్యాలూ, కొండలే వాళ్ళ నివాసస్థానాలు. వేటా, పశు సంపదే వాళ్ళ జీవనాధారం. వాళ్ళకు నగర జీవితం తెలీదు, నాగరికులతో ఎలాంటి పొత్తు లేదు. ఆ పరిస్థితుల్లో చదువు సంధ్యల్లాంటివి వాళ్ళకు కొరగాని విషయాలుగా కనబడటంలో ఆశ్చర్యం లేదు. కాని, శివాలుడు యువకుడుగా వున్నప్పుడు ఒక క్షత్రియుడి వెంట దేశదేశాలూ తిరిగి రణకొశలం,

చదువారాయా నేర్చుకున్నాడు. వాటి జీవితంలో అతడికి ఎన్నో ప్రయోజనం కనిపించినై. శిఖిముఖి మాత్రం యూయంలో తండ్రికి చాలా అకాభంగం గించాడు.

రోజూ సూర్యోదయంతోనే శిఖిముఖి విల్లంబులూ, ఈటే తీసుకుని, వేటకై అరణ్యానికి పోతున్నానని తండ్రికి చెప్పే మామూలు. తిరిగి అతను అరణ్యాన్ను పల్లెకు రావటం సూర్యాస్తమయ తర్వాతనే.

ఒకనాటి ఉదయం శిఖిముఖి తండ్రి చెప్పి వేటకు బయలుదేరాడు. వె ఎర్రగండు అనే అతడి వేటకుక్క వున్న దాన్ని చిన్న పిల్లగా అతడే సాకి చేశాడు. అది ధైర్యంలో సింహం, జిత్తు గుంటనక్క. అరణ్యంలో వాళ్ళిద్ద ఒకళ్ళకొకళ్ళు తోడుగా తిరుగుతూ వేట వాళ్ళు. ఎర్రగండు పనిగట్టి ముందు చూపేది, శిఖిముఖి దాన్ని అనుసరి పోయి మృగాలను వేటాడేవాడు.

శిఖిముఖి, ఎర్రగండు అరణ్య చాలాదూరం పోయారు. ఆ రోజెందుచే మిట్టమధ్యాహ్నం వేళ అయినా, వాళ్ళ ఒక్క లేడి గాని, అడవిదున్న గాని, అ

పందిగాని కనిపించలేదు. అరణ్యం ఎందు వల్లనే నిశ్శబ్దంగా వున్నది. అప్పుడప్పుడూ కోతులు చెట్లల్లో కిచకచ మంటూ అరిచి, కొమ్మల్లో దూరి దాక్కుంటున్నవి. ఎక్కడో సంహం, మరెక్కడో పులీ పరిగెత్తుతూ అరిచినట్టుగా ధ్వని ఇప్పు డిక్కడా మరు క్షణం మరో దిక్కు నుంచి వస్తున్నది.

"ఇంత నిశ్శబ్దం ఏమిటి? అరణ్యాని కేమన్నా సుప్తి చేసిందా? వెట జంతువు లన్నీ ఎక్కడ దాక్కున్నాయి? సంహం, పులీ అలా దొడు తెత్తుతున్నయ్యేం?" అంటూ శిఖిముఖి ఎర్రగండు కేసి చూశాడు. ఎర్రగండు నేల మూచూస్తూ కొద్ది దూరం పోయి, యజమాని వెంటరాక పోవటంతో, ఆగి చిన్నగా మొరగసాగింది.

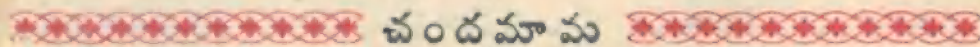
శిఖిముఖి కుక్క కేసి గుచ్చి చూస్తూ, "ఏమిటి, ఎండ తాపానికి నీ కేమైనా విచ్చెత్తుతున్నదా? నీ మొరుగుడుకు చుట్టు పక్కల కోసు దూరంలో వున్న జంతువు లైనా బెదిరి పారిపోతై," అన్నాడు.

ఎర్రగండు కొద్ది సేపు పూరుకుని మళ్ళీ నేలను వాసన చూసి, ముందుకు పరిగెత్తి శిఖిముఖి కదలక పోవటంతో వెనుదిరిగి వచ్చి, అతడి చుట్టూ గిరికిలు కొట్ట సాగింది. కుక్క ప్రవర్తనకు అశ్చర్యపడుతూ శిఖి

ముఖి అక్కడున్న ఒక ఎండు మోడు పై తెక్కి నిలబడి కుక్క పరిగెత్తబోయిన దిక్కు కేసి చూశాడు. అతడికి ఒక్కగా నెక్క జంతువు గాని, మనిషి గాని కని పించ లేదు. కుక్క మాత్రం యింకా చిన్నగా మొరుగుతూనే వున్నది.

ఎర్రగండు కున్న పశికట్టే శక్తి గురించి బాగా తెలిసినవాడు కావటంతో శిఖిముఖి, కుక్కను ఓ సారి దువ్వి అందుబాటులో వున్న ఒక చెట్టు పై తెక్కి అక్కణ్ణించి, అది పరిగెత్తబోయిన దిక్కు కేసి పరీక్షగా చూశాడు. అతడి దృష్టి ఒక వింత అల్పికుడి పైన పడింది. అశ్వం, రౌతూ కూడా కవ

చాలు ధరించి వున్నారు. రాకు నడుం మంచి పాడవాటి కత్తి ఒకటి వేలాడు తున్నది. కుడిచేతిలో పెద్ద ఈటె నెకదాన్ని ఎత్తి పట్టుకుని వున్నాడు. దాని అలుగు నుంచి ఒక చిన్న పతాకం — ఎరుపూ పసుపూ రంగులు గలది, గాలికి రెపరెప లాడుతున్నది.

"ఇత నెవడో, అయ్య చెప్పే పురాణ కథల్లోని ఆతిరధుడో, మహారధుడో అయి వుంటాడు. వెంట రథం లేదే? ఆహహ, భద్రే వేషం!" అనుకుంటూ శిఖిముఖి సవ్య సాగాడు. కపచాలు ధరించిన యోధుల్ని అత డింతవరకూ చూసి ఎరగడు. ఒకటి

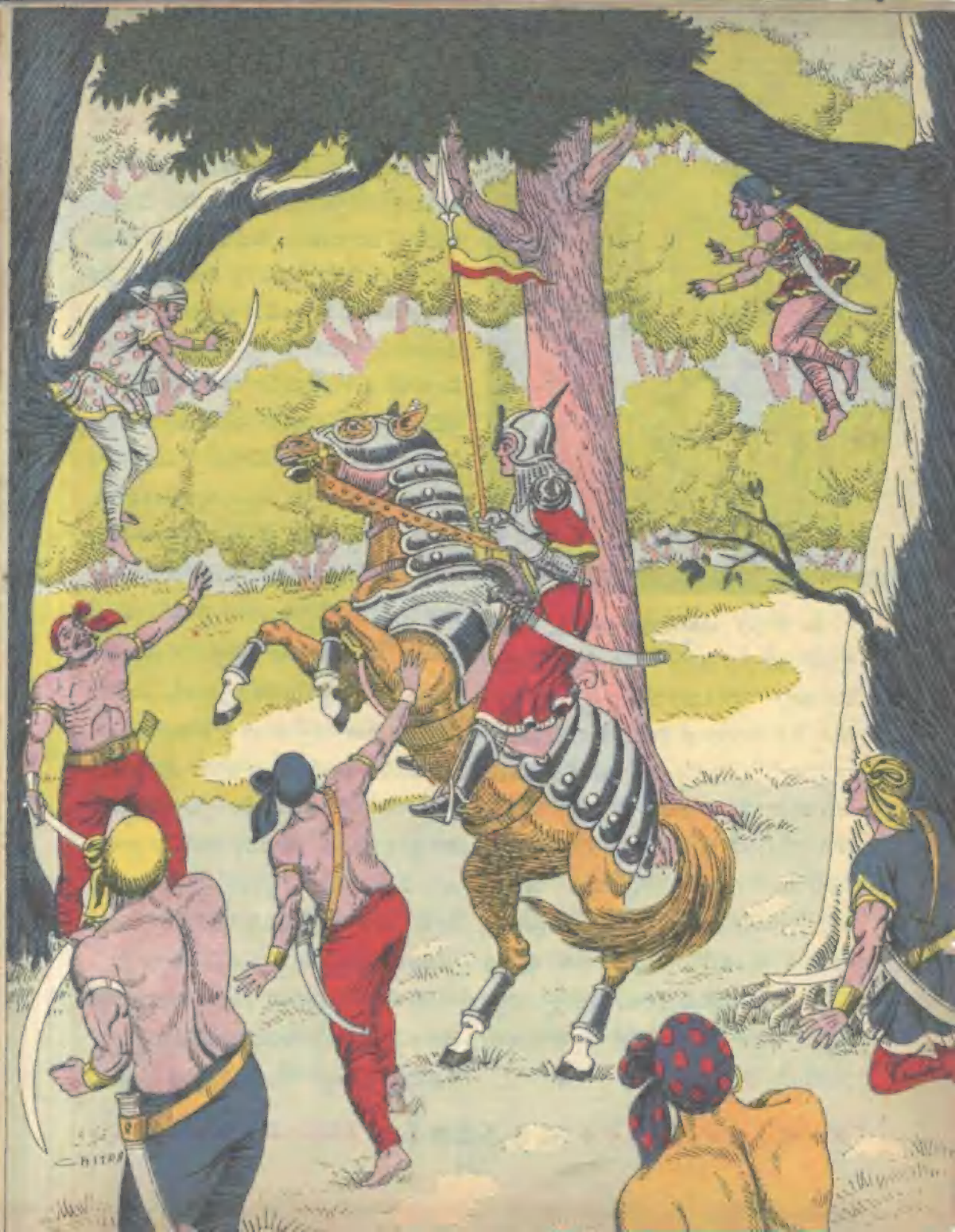
రెండుసార్లు రాజుగారి సైనికుల్ని చూశాడు గాని వాళ్ళలా నిలువెల్లా కవచం ధరించి కనబడలేదు.

ఆ అశ్వకుడి కేసి వింతగా చూసున్న శిఖిముఖికి మరింత ఆశ్చర్యం, భయం కొలిపే మరొక దృశ్యం కంట బడింది. ఏడెనిమిది మంది మనుషులు — వాళ్ళ దుస్తుల తీసును బట్టి దారిద్ర్యపడిగాళ్ళలా వున్నారు — అశ్వకు డొస్తున్న మార్గానికి పైన వున్న చెట్లకొమ్మల్లోంచి, అతడికి వెనకా ముందూ ఒక్కసారిగా కిందికి దూకారు. గుర్రం బెదిరించి, అశ్వకుడు దాన్ని కళ్ళిం లాగి ఆపుతూ, పెద్దగా నింప నాదం చేసి, ఒర నుంచి కత్తి దూసి వాళ్ళతో తలపడ్డాడు.

శిఖిముఖికి ప్రమాదంలో చిక్కుకున్న ఆ అశ్వకుణ్ణి చూసి చాలా జాలి కలిగింది. ఒకడి మీద పదిమంది కత్తులెత్తటం అధర్మం, సహించరానిది. శత్రుబలం చూసి లొంగిపోక, అంతమందినీ ఏకాకిగా ఎది రించి పోరాటానికి ఉపక్రమించిన ఆశ్వకు డంటే అతడి కెంతో గౌరవభావం కలిగింది. అతడు ఎర్రగండును హెచ్చరించి, చెట్ల తోడలు పట్టుకుని పూగుతూ, క్షణాల మీద ఆశ్వకు డున్న ప్రాంతం చేరాడు.

చందమామ

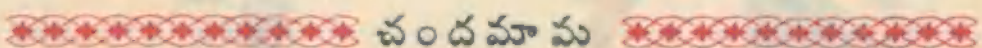
ఈ లోపల అశ్వకుడు వాహనం మీద వుండే దొంగలను కత్తితో ఎడాపెడా కొడుతూ, "విక్రమకేసరి కత్తి బలి కోరుతున్నది! నీచుల్లారా పారిపోక నిలబడండి, నా ప్రకాశం తెలుస్తుంది," అంటూ కేకలు పెడుతున్నాడు. ఇంతలో ఒక దొంగ, చాటుగా వుండి గుర్రం కాలికి గురిచేసి కత్తి విసిరాడు. గుర్రం గాయపడి వేగంగా పక్కకు తిరిగింది. అశ్వకుడు ఆ కుదుపుకు కిందపడి, అంతలోనే లేచి నిలబడి, ఈసారి కత్తి, ఈటె రెంటినీ రెండు చేతుల్లో పట్టుకుని, పెద్దగా హుంకరించి దొంగలను ప్రతిఘటించసాగాడు.

"శబర మాత కూ, జై!" అంటూ శిఖిముఖి చెట్టు మీది నుంచి దొంగల మధ్యకు దూకాడు. ఈలోపల ఎర్రగండు ఒక దొంగ మీది కురికి, వాడి కంఠం పట్టుకునేందుకు పైకెగిరింది. అశ్వకుడు ఒక్క క్షణకాలం యీ వచ్చినవాడు శత్రువే మిత్రుడే అన్న అనుమానంతో స్థాణువులా అయిపోయి, శిఖిముఖి ఈటెను దొంగల మీదికి గురిచేయటం చూసి, "మిత్రమా! యీ దుర్మార్గుల్లో ఒక్కణ్ణి కూడా ప్రాణాలతో పోషివ్వకూడదు," అని కేక వేశాడు.

ఇంతలో అరణ్యంలో ఎక్కడో దూరం నుంచి ఎవరో పెద్దగా ఈల వేశారు. మరుక్షణం దొంగలు అశ్వకుణ్ణి, శిఖిముఖినీ విడిచి కలిసికట్టుగా అక్కణ్ణించి పారిపోసాగారు. బరువైన కవచం ధరించి వుండటంతో అశ్వకుడు వాళ్ళను వెంబడించ లేకపోయాడు. శిఖిముఖి, ఎర్రగండా వాళ్ళను కొంత దూరం తరిమి, వాళ్ళు అందకుండా గుబురు చెట్లల్లోకి పారిపోవటంతో వెనుతిరిగి అశ్వకు డున్న చోటుకు వచ్చారు.

వాళ్ళు వచ్చేసరికి అశ్వకుడు తన గుర్రానికి తగిలిన గాయాన్ని పరీక్షిస్తున్నాడు. శిఖిముఖి అతణ్ణి సమీపించి, "అ దుష్టులు

అందకుండా పారిపోయారు. ఈ అరణ్యంలో మీరు ఒంటరిగా ప్రయాణం చేయవలసింది కాదు. మీరేం గాయపడలేదు కదా?...

అదృష్టం. గుర్రం గాయానికి మందు వేద్దాం వుండండి," అంటూ దాపుల నున్న చెట్ల దగ్గరకు పోయి ఆకులు కోయసాగాడు.

అశ్వకుడు మారుమాట్లాడ కుండా శిఖి ముఖిని నఖిశిఖి పర్యంతం పరీక్షగా చూస్తూ వుండి పోయాడు. అతడికి ఈ యువకుడు అటవిక జాతివాడని తెలుస్తూనే వున్నది. శబరమాతకూ, జై, అంటూ దొంగల మధ్యకు దూకాడు. బాగానే వున్నది. నిజంగా యితడు శబరుడేనా? ఇందులో మోసం ఏమీ లేదు కదా—అశ్వకుడిలా ఆలోచిస్తున్నాడు.

శిఖిముఖి అశ్వాన్ని సమీపించి దాని గాయానికి ఆకుపసరు పూస్తూ, అశ్వకుడితో, "మీ పేరేమిటి? ఒంటరిగా అరణ్యంలో తిరుగుతున్నారే?" అని ప్రశ్నించాడు.

అశ్వకుడు జవాబు చెప్పేందుకు ఓ క్షణ కాలం తటపటాయించి, "మనిద్దరం నమాన వయస్కులం, పద్దెనిమిది యిరవై ఏళ్ళ వయసు వాళ్ళం, అవునా? ముసలి వాళ్ళలాగా మీరూ మీరూ అని మాట్లాడు కోవటం ఎందుకు? అది సరే. నీ ప్రశ్న

లకు జవాబిచ్చే ముందు నే నొక ప్రశ్న అడగవలసి వుంది," అన్నాడు.

"ఏమిటా ప్రశ్న?" అని అడిగాడు శిఖిముఖి, అశ్వకుడి మాటలకు కొంచెంగా ఆశ్చర్యపడుతూ.

"నీవు శబరజాతివాడివి, అవునా?" అన్నాడు అశ్వకుడు.

"అవును, నా పేరు శిఖిముఖి. మీ... నీ పేరు?" అన్నాడు శిఖిముఖి.

"శిఖిముఖి!" అంటూ అశ్వకుడు కళ్ళింత చేసుకుని తలాడిస్తూ, "అది, నీ తాత పేరు, అవునా? నా పేరు విక్రమ కేశరి, యిది మా తాత పేరు. మీ తండ్రి

చందమామ

కవాలిడి, ఆ విక్రమకేసరిని గురించి నీకు చెప్పి వుండాలి. అయిన క్షేమంగా వున్నాడు గదా?" అని ప్రశ్నించాడు విక్రమకేసరి.

విక్రమకేసరి మాటలు వింటూంటే శిఖిముఖి ఏదో కల గంటున్నట్టుగా వున్నది. తను జన్మలో అతల్లి చూడటం తటస్థ పడుతుందని ఆత జేనాడూ అనుకోలేదు...

"నా తండ్రి క్షేమంగానే వున్నాడు. మీ తాతగారిని గురించి నేను చాలా విన్నాను. మీది సూరసేన చేతం కాదా? నివ్రయాణం మా పల్లెకే అని తెలిసిపోయింది. కాని, యిదంతా నాకు నమ్మకశక్తం కాకుండా వున్నది," అన్నాడు శిఖిముఖి

"ఇంకా నమ్మకశక్తం కాని సంగతులనేకం మీ ఇంటికి చేరింతరవాత తీర్చిగా చెబుతాను. ఇంతకుముందు నన్ను చుట్టూ మేల్చినవాళ్ళు కేవలం దొంగలు కాదు. వాళ్ళక్కాచలసింది, యీ జీనుకు పేలాడు తున్న వంచీయే కాక, నా ప్రాణం కూడా.

కనక మనం త్వరగా మీ పల్లె చేరటం క్షేమం," అన్నాడు విక్రమకేసరి.

అసరికి శిఖిముఖి తామున్న ప్రదేశం ఎంత ప్రమాదకరం అయిందో తెలిసి పచ్చింది. దొంగలు ఏ చెట్లదాటునో పొంచి వుండి తిరిగి మీద పడేందుకు అవకాశం కోసం ఎదురు చూస్తూంటారు...

గాయపడిన గుర్రాన్ని నడిపించుకుంటూ శిఖిముఖి, విక్రమకేసరి కుంభారమిట్ట పల్లెకు బయలుదేరారు. వారిలో శిఖిముఖి ఒక అడవిపందిని కొట్టి భుజాన వేసు తున్నాడు. దొంగల నుంచి మరే ప్రమాదం ఎదురపడదు. కాని, చీకటి పడిన కొంత సేపటికి వాళ్ళు పల్లెను నమిపించేసరికి, శివాలిడూ మరికొందరూ అరణ్యం కేసి వస్తున్నారు. శిఖిముఖిని ముందుగా చూసిన పల్లెవాసులు కొందరు ఉత్సాహంగా కేకలు వేస్తూ, అతడి దగ్గరకు పరిగెత్తుకు రాసాగారు.

—(ఇంకా వుంది)

వృద్ధ మైనవరం

పట్టు వదలిని విక్రమార్కుడు చెట్టు వద్దకు తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టుపై నుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటి లాగే మౌనంగా శ్మశానం కేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవం లోని బేతాళుడు, "రాజా, నీ పట్టుదలకు సంతోషమే గాని, 'హేమంతరాయుడి కుమార్తె' మాలిని పొందిన వరం లాగే నీ ప్రయత్నం కూడా వృథా అయిపోతుందేమో నని నా అనుమానం. శ్రమతెలియకుండా నీకు 'హేమంతరాయుడి' కూతుళ్ళ కథ చెబుతాను విను," అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు.

జయంతనగరంలో 'హేమంతరాయుడ'నే ప్రభు వెకడుండేవాడు. ఆయనకు ఇద్దరు కుమార్తెలు. పెద్దది మాలిని, చిన్నది నళిని. మాలిని చాలా బుద్ధిమంతురాలు, సాత్విక స్వభావం కలది, కాని అంత అందగత్తె కాదు. నళిని గొప్ప అందగత్తె, కాని

బేతాళ కథలు

అమె స్వభావం దుడుకైనది, గర్వాతిశయా
లతో కూడినది.

మాలిని నళిని కూడా యుక్తవయసు
వచ్చి పెళ్ళికి సిద్ధమయారు. కాని వాళ్ళకు
తగిన వరుళ్ళను చూడటం హేమంతరాయు
డికి పెద్ద సమస్య అయిపోయింది. పిల్లలకు
సంబంధాలు చాలా పచ్చాయి. కాని ప్రతి
యువకుడూ నళినిని చేసుకుంటా నేనేవాడే;
మాలినిని చేసుకుంటానని ఒక్కడూ అన
లేదు. పెద్దదాని పెళ్ళి చెయ్యకుండా, 'చిన్న
దానికి ఎలా పెళ్ళిచెయ్యటం?

అ సమస్య అలా ఉంచి, రూపగర్విక
అయిన నళినికి, వచ్చిన సంబంధాలలో

ఒక్కడూ నచ్చలేదు. అందుచేత హేమంత
రాయుడు చిన్న కుమార్తెకే పెళ్ళి చేసేద్దా
మనుకున్నా అది పానగే దారి కనబడలేదు.

పరిస్థితి ఇలా ఉండగా ఒక సంఘటన
జరిగింది. హేమంతరాయుడి చిన్న నాటి
స్నేహితుడి కొడుకైన మాధవవర్మ అనే
యువకుడు ప్రపంచం నాలుగు మూలలూ
చూడాలనే ఉద్దేశంతో దేశసంచారం చేస్తూ
జయంతనగరానికి వచ్చాడు.

ఈ మాధవుడు చాలా అందగాడూ, మరేచి
మేధావిను. ఏ యువకుడి చేతా ఆకర్షించ
బడని నళినిని కూడా అతను బలంగా
ఆకర్షించాడు. అతడు తన అందం చేత
నమ్మోహితుడు కావాలని నళిని చాలా
ప్రయాసపడింది. కాని నళిని అహంకార
పూరితురాలని మాధవుడు గ్రహించాడు.

మాధవుడు జయంతనగరంలో కొద్ది
రోజులు గడిచి ముందుకు సాగిపోవటానికి
ప్రయాణం కట్టేటప్పుడు హేమంతరాయుడు
అతనితో తన మనసులోని మాట బయట
పెడుతూ, "నాయనా, నీ తండ్రి నేనూ
చిన్నతనంలో కట్టకట్టుకు తిరిగినవాళ్ళం,
అందుచేత మన కుటుంబాల మధ్య
బంధుత్వం ఏర్పడటం కన్న నాకు కొర
దగిన దేముంటుంది? నా కూతుళ్ళ నిద్దరినీ

నువు అన్నాళ్ళూ చూశావు గద. వా రిద్దరికీ
ఏ పట అపారమైన స్నేహభావం ఉన్నట్టు
నేను కనిపెట్టాను. అందుచేత ఆ ఇద్దరిలో
ఎవరెను నువు పెళ్ళాడ గోరినా నేను సంతో
షిస్తాను," అన్నాడు.

దానికి మాధవుడు, "మీ కొరిక చాలా
ఉదారమైనదే. నేనే ఒక నిశ్చయానికి
రా లేక పోతున్నాను. దానికి కారణ
మేమంటే, నేను నాకు కాబోయే భార్యలో
సౌజన్యమూ, సౌందర్యమూ రెండూ కోరు
తాను. దురదృష్టవశాన, ఈ రెండు
గుణాలూ మీ కుమార్తె రిద్దరిలోనూ ఉండి
పోయాయి. మాలినిలో సౌజన్యం ఉన్నది,
నళినిలో సౌందర్యం ఉన్నది. అయినా
మరొక సంవత్సరం లోపుగా నా దేశయాత్ర
ముగించుకుని మా దేశానికి తిరిగి పోయే
టవ్వుడు ఇటుగానే వస్తాను. ఈ లోపుగా
నా మనసు ఏ నిశ్చయానికైనా వచ్చిన
వక్షంలో, మీ కొరిక తప్పక నెరవేర్చగలను.
ఈ సారికి నన్ను క్షమించండి," అన్నాడు.

మాధవుడు వెళ్ళిపోయాక హేమంత
రాయుడు తన కుమార్తెలతో అతనన్న
మాటలు దాచకుండా చెప్పేశాడు. మాధ
వుడు తమను గురించి అన్న మాటలు
విన్నాక మాలినిలోనూ, నళినిలోనూ కూడా

వేరువేరు పరిణామాలు వచ్చాయి. నిజానికి
ఆ ఇద్దరూ మాధవుణ్ణి పెళ్ళాడ గోరినవాళ్ళే.

మాధవుడి మాటలకు మాలిని హతాశు
రాలు కాలేదు. తాను అందగత్తై కాదన్న
సంగతి ఆమె ఎరుగును. కాని నళిని
పూర్తిగా హతాశురాలై పోయింది. తన
స్వభావం ఇతరులకు ఎలా కనిపించేదీ
ఆమెకు తెలియదు; తెలిసినా లక్ష్యపెట్ట
లేదు. ఎందుకంటే తన సౌందర్యం ఎలాటి
వాళ్ళనైనా జయిస్తుందని ఆమె పూర్తిగా
నమ్మింది. మాధవుణ్ణి ఆ సౌందర్యం
ఆకర్షించలేక పోయిందని, అందుకు తన
వ్యభావమే అడ్డొచ్చిందని తెలియగానే ఆమె

శ్వేతాంగి అనే యక్షిణిని అర్పించి, బలులు ఇచ్చినట్లయితే యక్షిణి ప్రత్యక్షమై మాలిని కోరిక తీర్చవచ్చునని, అర్చనానుష్ఠానాలు మాత్రం ఏ లోపమూ లేకుండా జరగాలని ఉపాసకుడు చెప్పాడు. ఎంత కఠోరమైన అనుష్ఠానమైనా అవలంబిస్తానని మాలిని చెప్పింది.

అరునెలల పాటు అంతా సక్రమంగా జరిగింది. యక్షిణి ఉపాసకుడి పైన అనేకించి, “అమ్మాయి, నీ నిష్ఠకు నంతో షించాను. నా వల్ల నీ కేమి నహాయం కావాలి?” అని అడిగింది.

“తల్లీ, నన్ను నా చెల్లెలి కన్న సొందర్యవతిగా చెయ్యి. నా కింకేమీ అవసరం లేదు,” అన్నది మాలిని.

“తథాస్తు!” అని యక్షిణి ఉపాసకుడి మీది నుంచి దిగిపోయింది.

అటు తరవాత మాలినిలో కొంచెం కొంచెంగా మార్పు కలుగుతూ వచ్చింది. ఆమె క్రమంగా అందగత్తె అవుతుండటం అందరికీ కానవచ్చింది. శరీరచ్ఛాయ హెచ్చుతున్నది, కళ్ళు విశాల మవుతున్నాయి, చెక్కిళ్ళు పూడి నునుపు తేలుతున్నాయి. ఒక దశలో హేమంతరాయుడు తన ఇద్దరు కూతుళ్ళను చూసి, “మాలిని

కుంగిపోయింది. ఆమెలోని గర్వమూ, అతి శయమూ క్రమంగా క్షీణించిపోయాయి.

మాలిని హతాశురాలు కాకపోవటమే గాక, తాను ఏ చెయ్యాలో కూడా నిశ్చయించుకున్నది. తనలో లోపించినది అందం మాత్రమే. మాధవుడు తిరిగి వచ్చే లోగా తాను సొందర్యవతి కాగలిగితే అతను తప్పక తననే పెళ్ళాడతాడు. అందుచేత ఆమె సొందర్యం సాధించాలని నిశ్చయించుకున్నది.

ఈ ఉద్దేశంతో మాలిని ఒక మంత్రోపాసకుణ్ణి వెతికించి పట్టుకుని, అతనితో తన కోరిక చెప్పింది. అరునెలల పాటు

నళినికి ఏమీ తీసిపోయేటట్టు లేదే? ఏమిటి చిత్రం?" అనుకున్నాడు.

కాని త్వరలోనే ఆ అక్కచెల్లెళ్ళను చూసినవాళ్ళు, "అందంలో నళిని కన్న మాలినే ఒక పినరు హెచ్చు. ఏమీ సందేహం లేదు," అనసాగారు.

"అక్క అదృష్టవంతురాలు. ఈ సారి మాధవుడు దాన్ని చూస్తే తప్పక పెళ్ళాడ తాడు," అనుకున్నది నళిని.

చెప్పిన ప్రకారం మాధవుడు తిరుగు ప్రయాణంలో జయంతనగరానికి వచ్చి, హేమంతరాయుడికి అతిథిగా ఉన్నాడు. పూర్వం లాగే మాలినితోనూ, నళినితోనూ

మాట్లాడి చూశాడు. రెండురోజులు గడిచాక అతను హేమంతరాయుడితో, "మీరు నన్ను మీ అమ్మాయిలలో ఎవరినైనా పెళ్ళాడమని ముందు అన్నారు. నా మనస్సులో నిర్ణయం జరిగితే మీకు చెబుకా నన్నాను. నిర్ణయం జరిగింది. నేను మీ రెండో అమ్మాయి నళినిని పెళ్ళాడటానికి సిద్ధంగా వున్నాను," అన్నాడు.

హేమంతరాయుడు పరమానంద భరితుడయ్యాడు. పెద్దపిల్ల అయిన మాలినిని అప్పుడు పెళ్ళాడటానికి చాలామంది సిద్ధంగా ఉన్నారు. మాధవుడు తనను ఎన్నుకొనందుకు మాలినికి చాలా కోపం

వచ్చింది. మాధవుడి కన్న పెద్ద స్థితిలో ఉన్నవాణ్ణి పెళ్ళాడతానని శపథం పట్టి, అమె అంతపనీ చేసింది. హేమంతరాయుడు తన ఇద్దరు కుమార్తెలకూ ఒకేసారి పెళ్ళిళ్ళు చేసి, వారిని అత్తవారి ఇళ్ళకు పంపెకాడు.

బేతాళుడి కథ చెప్పి, "రాజా, మాధవుడు మాలినిని ఎందుకు చేసుకోలేదు? అమె నళిని కన్న కూడా సౌందర్యవతి అయింది కద? అమెలో మొదట ఉన్న లోపం యక్షిణీ వరంతో తీరిపోయింది కద? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం తెలిసి కూడా చెప్పకపోయావో నీ తల వగిరిపోతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "మాలిని సౌందర్యవతి కావటం కోసం తన సౌజన్యాన్ని పోగొట్టుకున్నది. యక్షిణీ వరం కోసం అమె ప్రయత్నించడంలో స్వార్థమూ, చెల్లెలి పట్ల అనూయూ ఉన్నది. నళిని

కూడా తన లోపాన్ని సరిదిద్దుకున్నది. అమె తన అహంకారాన్ని, అతిశయాన్ని విడిచిపెట్టింది. అందుకు కారణం అమెకు మాధవుడి పైన ఉండిన గాఢమైన ప్రేమ మాత్రమే. మాధవుడు రెండోసారి వచ్చి మాలినితోనూ, నళినితోనూ మాట్లాడి నవ్వుడు, వారిలో ఎవరు తనను నిజంగా ప్రేమించేదీ తెలుసుకుని ఉంటాడు. తనకు కావలసిన సౌజన్య సౌందర్యాలు నళినిలోనే ఉన్నట్టు అతను గ్రహించి ఉంటాడు. అతను నళిని సౌందర్యంతో అదివరకే తృప్తిపడ్డాడు. అందుచేత అంతకన్న సౌందర్యవతి అయిన మాలిని కోసం అశపడలేదు. మాధవుడు కేవల సౌందర్య విమోహితుడే అయి ఉంటే మొదటనే నళినిని పెళ్ళాడి ఉండేవాడు," అన్నాడు.

రాజు కి విధంగా మౌనభంగం కలగ గానే బేతాళుడు శపథం నహి మాయమై మళ్ళీ చెబ్బెక్కాడు. (కల్పితం)

లక్ష్మీ కటాక్షం

మధురానగరంలో రాఘవయ్య అనే బ్రాహ్మణయువకుడు ఉండేవాడు. అతనికి "నా" అనే వాళ్ళెవరూ లేరు. పరమ దరిద్రుడు. అయినప్పటికీ ఇతరులను వెయ్యి చాచి యాచించి ఎరగడు. పూళ్ళో ఉండే వైష్ణవాలయాన్ని అంటి పెట్టుకుని ఉండి, ఆలయంలోని దేవతలను భక్తితో కొలుస్తూ, అక్కడ యిచ్చే ప్రసాదంతో కడుపునింపు కుంటూ ఉండేవాడు. మనిషి చూడటానికి అరోగ్యంగా, పుష్టిగా, ఎంతో కళగా ఉండేవాడు.

ఒకనాడు రాఘవయ్యకు కలిలో లక్ష్మీ దేవి కనబడి, "నాయనా, నాకు నీ పైన అనుగ్రహం కలిగింది. ఇక నుంచీ నేను నీ వెంట ఉండి, నీకు సకలైక్యరాలూ చేకూర్చుతాను," అన్నది.

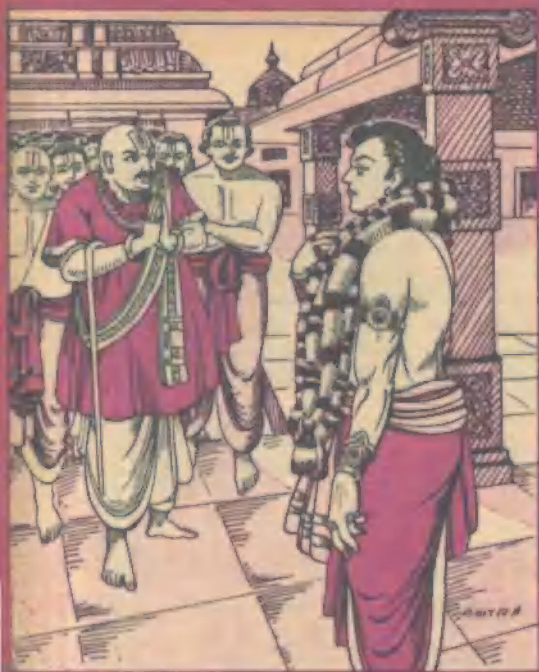
రాఘవయ్య లక్ష్మీదేవికి సమస్కారం చేసి, "తల్లీ, నీకు నా పైన దయ కలిగి

నందుకు సంతోషం. కాని, ఇంతకాలమూ నీ కటాక్షం లేని కారణం చేతనే నేను నిశ్చింతగా బతుకుతున్నాను. నన్ను గురించి ఒకరికి గాని, ఒకరిని గురించి నాకు గాని బెంగ లేదు. ఏదో ఆ పూజారి ఇచ్చిన దాంతో పొట్టనించు కుంటూ కాలక్షేపం చేస్తున్నాను. అందుచేత, నీకు వెయ్యి సమస్కారాలు చేస్తాను, నువ్వు నాకు వద్దు!" అన్నాడు.

లక్ష్మీదేవి కోపంగా, "వెర్రివాడా, ప్రారబ్ధం అంత తేలిగ్గా తప్పకుండా ను కుంటున్నావా? నేను నిన్ను పట్టే తీరు తాను," అన్నది.

"తల్లీ, ఒక్క చిన్న విన్నపం. నువ్వు నన్ను ఎప్పుడు వదిలి పోతావో, అది కాస్త చెప్పు, చాలు," అన్నాడు రాఘవయ్య.

"నీతో చెప్పే పోతాను లే," అంటూ లక్ష్మీదేవి అతని కోక గుర్తు చెప్పి మాయమయింది.

ఆ మర్నాడే ఎవరో కోటిశ్వరుడు అలయంలో పూజ చేయించటానికి ఆర్చాటంగా వచ్చి, రాఘవయ్యను చూశాడు. అయినకు రాఘవయ్యను చూడగానే ఏమనిపించిందో మరి, అతనికి నమస్కారం చేసి, పట్టు బట్టలు కట్ట బోట్టాడు. ఆ కోటిశ్వరుడి వెంట వచ్చిన వారందరూ రాఘవయ్య మెడలో పూలమాలలు వేశారు. పూజ అనంతరం పెద్ద సంతర్పణ జరిగింది. రాఘవయ్యకు సుష్టుగా భోజనం పెట్టారు. దేవుడి ప్రసాదం తప్ప షడ్రసాపితమైన భోజనం ఏనాడూ ఎరగని రాఘవయ్య, లక్ష్మీదేవి అన్నంత వని చేస్తున్నదని గ్రహించాడు.

రాత్రి పొద్దు పోయిన దాకా కోటిశ్వరుడి ఇంట భజనలూ అవి జరిగాయి. అంత దాకా రాఘవయ్య కోటిశ్వరుడి బండిగానే ఉన్నాడు. చివరకు తనకు విముక్తి దొరకగానే అతను లక్ష్మీదేవి నుంచి కూడా విముక్తి పొందగోరి తిన్నగా రాజుగారి కోట లోకి నడిచాడు. పట్టెనామాలూ, కొత్త పట్టు బట్టలూ, మెడ విండా పూలమాలలూ, విందైన విగ్రహమూ గల రాఘవయ్యను చూసి, వైకుంఠం నుంచి దిగి వచ్చిన విష్ణు మూర్తి అయి ఉంటాడని పహరా వాళ్ళెవరూ అడ్డగించ లేదు.

రాఘవయ్య ఎవరి ఆటంకమూ లేకుండా తిన్నగా రాజమందిరం లోకి వెళ్ళాడు. అనేక గదులు దాటగా రాజుగారి శయ్యా గారం వచ్చింది. ఒక మంచం మీద రాణి, ఇంకొంచెం అవతలి మంచం మీద రాజు వడుకుని నిద్ర పోతున్నారు. రాఘవయ్య, రాణిని చెయ్యి పట్టుకుని మంచం మీది నుంచి కిందికి జరజరా ఉడ్చాడు. రాణి కెవ్వన అరిచింది. అరుపుకు రాజు లేచి కూర్చున్నాడు. ఎవడో తన భార్యను నేల మీదికి ఉడ్చేయ్యటం రాజు కంట పడింది. రాజు అగ్రహవేశంతో తన దిండు కింది నుంచి కత్తి దూశాడు.

అంతలోనే రాజగారి మంచం వందిరి నుంచి బారెడు పొడుగు తాచుపాము పక్క మీద పడింది. రాజగారి కత్తి దాన్ని నరక బానికి పనికి వచ్చింది.

"మా ప్రాణాలు కాపాడటానికి ఈ అర్థ రాత్రి అపకరించిన శ్రీ మహావిష్ణువులా గున్నారు! తమ రెవరు?" అని రాజ భక్తితో రాఘవయ్యను అడిగాడు.

"నా పేరు రాఘవుడు," అన్నాడు రాఘవయ్య. రాజుకు అతడిలో గురి కుది రింది. రాచనగరులోనే అతని కొక మేడ యిచ్చి, అందులో ఉండి తనను పాపనం చెయ్యమని రాజు అతన్ని వేడుకున్నాడు.

లక్ష్మీదేవిని ఓడించటానికి తనకు శక్తి చాల దని గ్రహించి రాఘవయ్య సరేనన్నాడు.

రాఘవయ్యకు సిరి ఎత్తుకున్నది. రాజు గారి ఆదరణతో బాటు అతనికి రాజు పరి వారంలోని అందరి ఆదరణా లభించింది. రోజూ అతనికి అంతులేని కానుకలు లభిం చేసి, ఎవరో అతనికి చక్కని, లక్ష్మీదేవిలాటి పిల్ల నిచ్చి పెళ్ళికూడా చేశారు. రాఘ వయ్యకు నలుగురు పిల్లలు కూడా కలిగారు.

లక్ష్మీదేవి కోసం రాఘవయ్య ఒక పెద్ద ఇనపైట్టె ఏర్పాటు చేశాడు. లక్ష్మీదేవి అందులో మూలుగుతూ ఉండేది. ఇలా వన్నెండేళ్ళు గడిచాయి.

ఒక లక్ష్మివారం సాయంకాలం రాఘవయ్య భార్య మెడ మీది నుంచి మెట్టు దిగి వస్తూ, "దీపాల్లెవు, ధూపాల్లెవు! అందరూ ఎక్కడ చచ్చారా?" అని కేక పెట్టింది.

అదే లక్ష్మిదేవి చెప్పిన గుర్తు!

రాఘవయ్య తన మనస్సులో లక్ష్మి దేవికి దణ్ణం పెట్టుకుని, "అహ! వెళ్ళి వస్తావా, తల్లీ? వెళ్ళు," అనుకుని తన భార్యతో, "నన్నేమీ అడగకు. ఇనప్పెచ్చెలో ఉన్న దంతా ఉండేసుకుని, నువ్వు, నీ పిల్లలూ మీ పుట్టింటికి వెళ్ళిపోండి," అని చెప్పి, ఆ రాత్రే వాళ్ళను పంపేశాడు.

రాజుగారు వేటకు వెళ్ళినప్పుడల్లా రాఘవయ్యను వెంట తీసుకుపోయేవాడు. రాఘవయ్య తన భార్యనూ, పిల్లలనూ పంపేసిన మర్నాడే రాజు వేటకు బయలుదేరుతూ రాఘవయ్యను కూడా తీసుకుపోయాడు. ఆ రోజు వేట ఏ మాత్రమూ నుఖంగా సాగలేదు. మధ్యాహ్న మయేసరికి రాజుగారు, వేటగాళ్ళూ బాగా అరిసిపోయారు. ఎండవేళ రాజుగారు రాఘవయ్య తొడ మీద తలపెట్టుకుని ఒక చెట్టు నీడన నిద్రపోయాడు. వేటగాళ్ళు దూర సూరంగా చెట్ల కింద చేరారు.

అకస్మాత్తుగా చెట్టు మీది నుంచి ఒక కాకి రాజుగారి మెడ మీద రెట్ట వేసింది. గాఢనిద్రలో ఉండి రాజుగారు నిద్ర లేవలేదు. రాజుగారి తల కదిలించకుండా అరెట్ట తీసే ఉపాయం తోచక రాఘవయ్య చాలా సేపు తికమక పడ్డాడు. అంతలో అతనికి రాజుగారి బొడ్డులో ఉన్న చిన్న బాకు కనిపించింది. రాఘవయ్య ఆ బాకును ఒర నుంచి తీసి, దానితో రాజుగారి మెడ మీద ఉన్న రెట్ట తీసేయబోయాడు. అంతలోనే రాజుగారు కళ్ళు తెరిచి, తన మెడ మీదికి వస్తున్న బాకును చూసి, "ద్రోహీ! ద్రోహీ!" అని కేకలు పెడుతూ లేచి

కూర్చున్నాడు. రాజభటులు పరిగెత్తు కుంటూ వచ్చారు.

"నా పంచ చేరి నా ప్రాణాలకే ఎనరు పెట్టిన ఈ ద్రోహిని బంధించండి," అని రాజు తన భటులను ఆజ్ఞాపించాడు.

రాఘవయ్యను పెడరెక్కలు విరిచికట్టి నగరానికి తీసుకుపోయారు.

మర్నాడు విచారణ. రాజుగారు నిండు సభలో రాఘవయ్య మీద రాజద్రోహ నేరం ఆరోపణ చేసి, "ఏం చెప్పకుంటావు?" అని అడిగాడు.

"నే నేమీ చెప్పకొను. మీకు తోచిన శిక్ష విధించండి," అన్నాడు రాఘవయ్య.

"నీకు ఉరిశిక్ష విధిస్తున్నాను. నీ అఖరి కోరిక ఏమైనా ఉంటే చెప్పు, తీరుస్తాం," అన్నాడు రాజు.

"నా ఇనప్పెట్టెలో ఒక చండుగాయి పెట్టె ఉన్నది. అందులో నా నిక్షేపం ఉన్నది. దాన్ని ఒక్కసారి కళ్ళ చూడనిచ్చి

తరవాత మరణదండన విధించండి," అన్నాడు రాఘవయ్య.

రాజోద్యోగులు వెళ్ళి ఇనప్పెట్టె తెరిచి చూస్తే అంతా బాళిగా ఉన్నది. అందులో ఉన్న చండుగాయి పెట్టె తెచ్చి, రాజసభలో తెరిచారు. అందులో ఒక నీరుకావి పంచే, ఒక చిన్న చెంజూ మాత్రమే ఉన్నాయి.

"ఇవా నీ నిక్షేపం?" అని రాజు అశ్చర్యంగా అడిగాడు.

"అవును, మహారాజా. వాటిని నమ్ము కున్నంత కాలమూ నే నేకప్రమా ఎరగను. ఇంతలో నాకు లక్ష్మికటాక్షం సంప్రాప్త మయింది. అది కాశ్యపం కాదనీ, ఈ స్థితి ఎప్పటికైనా వస్తుందనీ తెలిసే వాటిని భద్రంగా దాచి ఉంచాను. వాటిని నాకు ఇప్పించినట్లయితే నా మానాన నేను పోతాను," అన్నాడు రాఘవయ్య.

రాజు అశ్చర్యపడి రాఘవయ్యను పోనిచ్చాడు.

విద్వూరం

పికప్పడు అవంతి పురాన్ని బాలాదిత్యుడనే రాజు పాలించేవాడు. ఆయనకు వసుధ అనే భార్య ఉండేది. వారిద్దరికీ చాలాకాలం పిల్లలు కలగలేదు. అందుచేత జ్యోతిష్కులు ఆయనను తిరిగి పెళ్ళాడమని, సంతానం తప్పక కలుగుతుందని చెప్పారు. వారి నలహ ప్రకారం రాజు ఇందుమతి అనే ఆమెను పెళ్ళాడాడు.

ఇందుమతి చాలా మంచిది, సాత్వికురాలు. ఆమె తన భర్త పట్లా, తన సవతి పట్లా ఎంతో భక్తి విశ్వాసాలతో ఉండేది. కాని రాజుగారి పెద్ద భార్యకు ఇందుమతి అంటే మొదటినుంచీ చాలా ఈర్ష్య. ఎందుకంటే ఆమె వల్ల రాజుగారికి సంతానం కలుగుతుందని జ్యోతిష్కులు చెప్పారు. కాలక్రమాన ఇందుమతి రాజమాత అవుతుంది, కాను మాత్రం అనామకురాలుగా ఉండిపోతుంది.

బాలాదిత్య మహారాజు కూడా ఇందుమతిలోని మంచితనాన్ని చూసి, ఆమె పట్ల చాలా ప్రేమగా ఉంటూ వచ్చాడు. ఈ కారణం చేత వసుధకు తన సవతి మీద గల ఈర్ష్య రెట్టించింది.

కొంతకాలం గడిచాక ఇందుమతి గర్భవతి అయింది. ఆమెకు కాన్పు వచ్చే సమయానికి ఆమెను ఎలాగైనా నాశనం చేయాలని వసుధ నిశ్చయించుకున్నది. "నీ కేమీ భయంలేదు. నీకు నుఖ ప్రసవమయేటట్టు నేను చూస్తాను," అని ఆమె ఇందుమతికి ధైర్యం ఇచ్చింది.

ఒకనాటి సాయంకాలం ఇందుమతికి నొప్పులు అరంభమయాయి. పెద్ద రాణి మంత్రసానిని పిలిచి, "చిన్నరాణికి పుట్టబోయే బిడ్డను మాయంచేసి, ఆమెకు కప్పలు పుట్టినట్టు నాటక చూడాలి. ఒక బుద్ధుడు కప్పలు పట్టుకురా," అని, మంత్రసానిని

పెద్దలంచం ఇచ్చి వంపింది. మంత్రసాని బుట్టెడు కప్పలను తెచ్చి పురిటిగదికి సమీపంలో ఉంచింది.

పెద్దరాణి పురిటి గదిలో ఒక నిచ్చెన పెట్టింది, చిన్నరాణితో, "నువ్వు కళ్ళకు గంతలు కట్టుకుని ఈ నిచ్చెనను అరు సార్లు ఎక్కి దిగావంటే నుఖప్రసవ మవు తుంది," అని చెప్పింది. నిజమే కాబోలు ననుకుని ఇందుమతి కళ్ళకు గంతలు కట్టించుకుని నిచ్చెన ఎక్కి దిగసాగింది.

మూడోసారి ఎక్కి దిగేటప్పటికే ఇందు మతికి పెద్ద నొప్పలు వచ్చాయి. తరువాత అమె కవల పిల్లలను కన్నది; ఒక పిల్ల వాడూ, పిల్లా పుట్టారు. ఏమి జరుగుతున్నది ఇందుమతికి తెలిదు.

పుట్టిన పిల్ల లిద్దరినీ పెద్దరాణి అవతలికి తీసుకుపోయింది. అమె ముందుగానే చెప్పి పెట్టినట్టుగా, బుట్టలోని కప్పలను మంత్ర సాని పురిటిమంచం మీద కుమ్మరించింది. తరువాత ఆ మంత్రసాని ఇందుమతితో, "మహారాణి, ఘోరం జరిగింది! తమరు కప్పల్ని కన్నారు!" అని దుఃఖం అభి నయిస్తూ చెప్పింది.

పిల్లలను ఎత్తుకుని ఇవతలికి వచ్చిన పెద్దరాణి, మల్లమ్మ అనే ముసలి దాసిని

పిలిచి, "ఈ పిల్లలను తీసుకుపోయి ఏటి ఒడ్డున వూడ్చిపెట్టరా. మంచి బహుమానం ఇస్తాను. అంతా గుట్టుగా జరగాలి. ఎవరి కైనా రహస్యం తెలియనిచ్చావా, నిలువునా చీల్చేస్తాను," అన్నది.

మల్లమ్మ ఆ బిడ్డ లిద్దరినీ తీసుకుని తెల్ల వారు రూఘముకు ఏటి ఒడ్డుకు చేరింది. ప్రాణాలతో ఉన్న బిడ్డలను పాతిపెట్టడానికి అమెకు చేతులు రాలేదు. ఆ బిడ్డలను ఏటి గట్టునే పదిలేసి, మల్లమ్మ వెనక్కుతిరిగి వెళ్ళిపోయింది. కాసు రావటమూ పోవ టమూ ఎవరూ చూడలేదని మల్లమ్మ అను కున్నది. కాని అమెను ఒక కుమ్మరివాళ్ళ

మనిషి చూసింది. ఆ మనిషి మట్టి కోసం ఏటిగట్టుకు వచ్చింది; మల్లమ్మను చూసి గుర్తించింది; మల్లమ్మ దేన్నేతెచ్చి గట్టున పెట్టి వెళ్ళిపోవటం కూడా గమనించింది.

కుమ్మరిమనిషి దగ్గిరికి వచ్చి చూస్తే, పిల్లలు! అప్పుడే పుట్టిన పిల్లలు! చిన్న రాణిగారు కనేరోజులని కుమ్మరిమనిషికి తెలుసు. కాని చిన్నరాణి కన్న పిల్లల్ని మల్లమ్మ ఏ ఉద్దేశంతో ఏటిగట్టున వదిలి పోయి ఉంటుంది?

ఆ రహస్యం తరవాత మెల్లిగా బయట పడుతుందని, రాజుగారి బిడ్డలను కాపాడి నందుకు తనకు గొప్ప కీర్తి వస్తుందని

అనుకుని కుమ్మరిమనిషి ఆ బిడ్డలను తీసు కుని ఇంటికి వెళ్ళింది.

చిన్నరాణి కప్పలను కన్న దన్నవార్త గుప్పన లేచింది. ఈ వార్త అందరికన్న అందుమతికే ఎక్కువ బాధ కలిగించింది. కాని అలా ఎందుకు జరిగిందో అమెకు తెలియదు. రాజుగారు కప్పలను కన్న భార్యను అంతుపురంలో ఉంచటానికి సిగ్గు పడి, అమెకు అరణ్యంలో ఇల్లు కట్టించి, అక్కడే ఉంచాడు.

ఏటి నమీపంలో కుమ్మరిదాని ఇంట ఇందుమతి పిల్లలు గారాబంగా పెరగ సాగారు. వాళ్ళిద్దరూ చాలా అందమైన పిల్లలు, తెలివైనవాళ్ళు. అటువంటి పిల్లలు దొరికినందుకు కుమ్మరిమనిషిని చుట్టు పక్కల వాళ్ళంతా అభినందించారు.

నెలలూ, సంవత్సరాలూ దొర్లిపోయాయి. ఇందుమతి చేత అడవిలో కావరం పెట్టించి నప్పటి నుంచి రాజుగారి మనసులో ఏదో వ్యాధి ఏర్పడింది. పిల్లలు కలగకపోగా, ఆయన జీవితాని కేదో అనర్థం చుట్టు కున్నది. రాజుగారి శరీరమూ, మనస్సూ క్షీణించిపోతూ ఉండటం గమనించి, మంత్రి, పురోహితుడు మొదలైనవాళ్ళు, "మహారాజా, గ్రహాలగతులు బాగాలేవు. మీరు

గ్రహపూజ చేసి, బ్రాహ్మణులకు బంగారు కప్పులు దానం చేసి, ప్రజలకు సంతర్పణ చేసినట్లయితే అన్ని దోషాలూ పోతాయి," అని సలహా ఇచ్చారు. రాజు అలాగే చేయ సంతర్పించాడు.

ఫలాని రోజున సంతర్పణ జరుగు తుందనీ, అందరూ రావాలని ఊరూరా చాటింపులు జరిగాయి. ఈ చాటింపు విని కుమ్మరి మనిషిని పిల్లలు, "అవ్వా, రాజు గారు ఎందుకు సంతర్పణ చేస్తున్నారు?" అని అడిగారు.

"రాజుగారికి ఒక భార్య ఉండేది. ఆ భార్యకు పిల్లలు పుట్టకపోతే ఇంకో భార్యను చేసుకున్నాడు. ఆ రెండో భార్య గర్భిణి అయి, ఒకనాటి రాత్రి చక్కని బిడ్డలను ఇద్దరిని కన్నది. కాని ఎవరో గిట్టని వాళ్ళు ఆ బిడ్డలను ఏటి ఒడ్డున పారే యింది, చిన్నరాణికి కప్పులు పుట్టాయని చెప్పారు. రాజు వెరివాడై ఆ మాట నమ్మి, చిన్నరాణిని అడవికి పంపింది, ఆ పాపంతో తీసుకుంటున్నాడు. ఆ పాపం పోయేటం దుకే అప్పుడు బంగారు కప్పులను బ్రాహ్మ ణులకు దానం చేసి, ప్రజలందరికీ సంతర్పణ చేస్తున్నాడు," అని కుమ్మరి మనిషి బిడ్డలకు చెప్పింది.

"రాజుగారి బిడ్డలు ఏమయారవ్వా?" అని వాళ్ళు అడిగారు.

"ఎక్కడో నిశ్చయంగా పెరుగుతున్నారు," అన్నది కుమ్మరిమనిషి.

"సంతర్పణకు మనం కూడా పోదామా, అవ్వా?" అని వాళ్ళు మళ్ళీ అడిగారు. కుమ్మరిమనిషి సరేనన్నది. కాని తీరా ఆ రోజున కుమ్మరిమనిషి తాను వెళ్ళటం మానుకుని, పిల్లలను మాత్రమే వెళ్ళ మన్నది. వాళ్ళు భోజనాల దగ్గర ఏం చెయ్యాలో చక్కగా బోధించి పంపింది. పిల్లలిద్దరూ తాము అడుకునే బొమ్మలను వెంట తీసుకుని సంతర్పణకు వెళ్ళారు.

వాళ్ళు భోజనాల దగ్గర తమ బొమ్మలను వక్కనే కూర్చోబెట్టుకుని కూర్చుని, వడ్డించే వాళ్ళవేత ఆ బొమ్మలకు కూడా విస్తళ్ళు వేయించారు, వడ్డన కూడా చేయించారు.

వడ్డనవాళ్ళు బొమ్మలకు వడ్డన చెయ్యకపోతే, తాము భోజనం చెయ్యమని వాళ్ళను బెదిరించారు.

ఈ విషయం రాజుగారి దాకా వెళ్ళింది. ఆయన స్వయంగా వచ్చి, పిల్లలిద్దరినీ చూసి ముచ్చటపడి, "వెరిపిల్లల్లారా, బొమ్మలు భోజనం చేస్తాయా? ఎందుకిలా పిచి పెడుతున్నారు?" అని అడిగాడు.

వెంటనే పిల్లలు, "మనిషి కెక్కడన్నా కప్పలు పుడతాయా? రాజుగారు చిన్న రాణిగారిని అడివి కెందుకు పంపారు?" అని అడిగాడు.

రాజు నెత్తిన పిడుగు పడ్డట్టయింది. ఆయన పిల్లలను లేవదీసి అవతలికి తీసుకుపోయి, "చిన్న రాణికి కప్పలు పుట్టటం

మాట మీ కెవరు చెప్పారు?" అని అడిగాడు.

"మా అవ్వ చెప్పింది. అవ్వకు అంతా తెలుసు," అన్నారు పిల్లలు.

రాజు కుమ్మరి మనిషిని పిలిపించి అడిగాడు. ఆమె తనకు తెలిసిన దంతా చెప్పి, మిగిలిన విషయాలను మల్లమ్మ నడగమన్నది. మల్లమ్మ బెదిరిపోయి నిజం చెప్పేసింది. ఆ పిల్లలిద్దరూ తన పిల్లలేనని రాజు గ్రహించాడు. ఆయన అరణ్యంలో ఉంటున్న ఇందువృతిని రప్పించి, తన పెద్ద రాణికి అక్కడ నివాసం ఏర్పాటు చేశాడు. ఇన్ని విళ్ళపాటు తన పిల్లలను పోషించటమే గాక, వారు తనకు దక్కటందుకు యుక్తివన్నిన కుమ్మరిమనిషికి గొప్ప ఈనాము ఇచ్చాడు.

తరవాత ఆయన, మనోవ్యాధులన్నీ తీరి, తన భార్యతోనూ, పిల్లలతోనూ ఎంతో కాలం సుఖంగా ఉన్నాడు.

ఆనవాలు

ఒక ఉల్క శివదాసు అనే వ్యవసాయ దారు ఉండేవాడు. ఆయన, ఆయన భార్య నడివయసులో ప్రవేశిస్తుండగా వారి కొక కొడుకు కలిగాడు. వాడికి కుమార దాసు అని పేరు పెట్టుకున్నారు.

అతిగరాబంగా పెరిగిన కుమారదాసు చాలా మకురుగా తయారయ్యాడు. అయి దేళ్ళు నిండగానే వాడికి అక్షరాభ్యాసం చేశారు. కాని వాడు బడికి పోనని హతం పట్టాడు. వాడి ఇష్టం సాగనిస్తే చదువు సంధ్యలు లేక ఎందునా కాకుండా పోతాడని, తల్లిదండ్రులు మంచిగా చెప్పి చూశారు. లాభంలేక పోయింది. ప్రాణం విసిగి తండ్రి వాణ్ణి కొట్టాడు. తల్లి తిట్టింది. ఆ రోజే కుమారదాసు ఎవరికీ చెప్పకుండా ఎటో వెళ్ళిపోయాడు. శివదాసు ఎంతో శ్రమపడి కొడుకు కొనం వెతికాడు, కాని వాడి జాడ తెలియరాలేదు.

ఎళ్ళు గడిచిపోయాయి. శివదాసుకు మళ్ళీ సంతానం కలగలేదు. తన కొడుకు తప్పక ఎప్పటికైనా తిరిగి వస్తాడని ఆయనకు బలమైన నమ్మకం. ఆయన వృద్ధాప్యంలోకి అడుగుపెట్టాడు. తనకు శరీరపాటవం తగ్గిపోతున్న దశలో ఆయన రాముడనే ఒక సేవకుణ్ణి తన ఇంట పెట్టుకున్నాడు.

రాముడు శివదాసుకు అన్నివిధాలా తోడ్పడుతూ, చేతికి అంది వచ్చిన కొడుకు లాగే మసలుకునేవాడు. వాడు విశ్వాస పాత్రుడేగాక, మంచి తెలివితేటలూ, వివేకమూ గలవాడు. అందుచేత శివదాసు రాముడితో తమ కుటుంబ రహస్యం చెప్పేశాడు.

రెండు మూడు తరాలుగా శివదాసు ఇంట ఒక నిధి ఉన్నది. గాలి కబురుగా ఈ వార్త చాలామందికి తెలుసు, కాని ఆ నిధి

ఎక్కడ ఉన్నది శివదాసుకు తప్ప మరెవరికి తెలియదు. దాని రహస్యాన్ని శివదాసు ద్వారా రాముడు తెలుసుకున్నాడు.

శివదాసు, ఆయన భార్య బాగా ముసలి వాళ్ళయిపోయారు. వాళ్ళకు ఏ లోటూ రాకుండా రాముడు కాపాడుతున్నాడు. తన కొడుకు తిరిగి వస్తాడన్న నమ్మకం శివదాసులో ఇంకా బలంగానే ఉన్నది. అమాట ఆయన ఇరుగుపొరుగు అందరితోనూ అంటూనే ఉండేవాడు.

ఒకరోజు ముప్పై ఏళ్ళు దాటిన వాడెవడో వచ్చి, "నేనే కుమారదాసును," అన్నాడు రాముడితో.

"ఓహో, అలాగా? చాలా సంతోషం! మీ ఇల్లు చూసుకుందువుగాని, నావెంటరా," అంటూ రాముడు ఆ వచ్చిన మనిషిని తన వెంట ఒక్కొక్క గదికి తీసుకు వెళ్ళాడు. రెండు గదులలో ఏమీలేదు. ఒక గదిలో వంకెన ఒక చొక్కా వేళ్ళాడుతున్నది. ఇంకో గదిలో మూడు పెద్దబానలు ఉన్నాయి. ఒక దానినిండా బియ్యమూ, రెండోదానినిండా ఎండు మిరపకాయలూ, మూడోదానిలో తప్పడూ ఉన్నాయి.

ఈ గదులన్నీ చూసినాక రాముడు ఆ వచ్చిన వాడితో, "నువ్వు కుమారదాసువు కావు. వచ్చిన దారినే వెళ్ళు. లేకపోతే నిన్ను గ్రామాధికారికి అప్పగించేస్తాను," అని చెప్పాడు.

వచ్చినవాడు రాముడి కేసి బెదురుతూ చూసి, మారు మాటాడకుండా వెళ్ళి పోయాడు. వాడు నిధి మీది ఆశతో వచ్చిన వాడు. ఇలాగే మరో ఇద్దరు ముగ్గురు కూడా, "నేను కుమారదాసును," అని చెప్పి కుంటూ వచ్చారు. వారిలో పాతికేళ్ళు నిండనివాళ్ళు కూడా ఉన్నారు. వాళ్ళను రాముడు వెంటనే పంపేశాడు; ముప్పై దాటినట్టు కనబడిన వాళ్ళను మాత్రమే గదులన్నీ తిప్పి పంపేశాడు.

కొద్దిరోజులు గడిచాయి. ఒకరోజు రాముడు తమ ఇంటి ముందు ఒక మగవాడూ, చిన్న పిల్లవాణ్ణి ఎత్తుకుని ఒక అడవి నిలబడి ఉండటం గమనించి బయటికి వచ్చాడు. అడవి దిక్కులు చూస్తున్నది, కాని మగవాడు మాత్రం ఇంకని పరీక్షగా చూస్తున్నాడు. ఆ మనిషి వయసు దాదాపు ముప్పై అయిదేళ్ళున్నట్టు కనబడింది.

రాముడు కనిపించగానే ఆ మగవాడు, "ఈ ఇంట్లో ఇప్పుడు శివదాసుగారుండటం లేదా?" అని అడిగాడు.

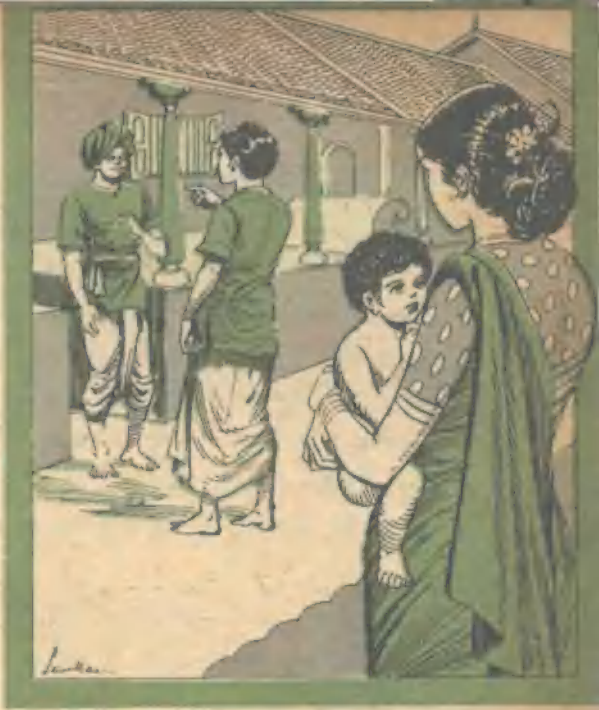
"ఇది శివదాసుగారిల్లే. ఏకేం కావాలి?" అని రాముడడిగాడు.

"ఆయన కులాసాగా తిరుగుతున్నాడా? ఆయననూ, ఆయన భార్యనూ చూసి పొదామని వచ్చాం. చూడబానిసి వీలవుతుందా?" అని ఆ మనిషి అడిగాడు.

"ఆ సంగతి చెవుతాను, నువ్వెవరు?" అని రాముడడిగాడు.

"నే నెవరైతేనేలే? గాలికి తిరిగేవాణ్ణి," అన్నాడు ఆ మనిషి.

"శివదాసుగారిని, ఆయన భార్యనూ చూపిస్తాను, నావెంటరా. ఆ అడమనిషిని, పిల్లవాణ్ణి ఇలా వసారలో కూర్చోమను,"

అంటూ రాముడు ఆ మగవాణ్ణి వెంట తీసుకుని ఒక్కొక్క గది తిప్పాడు.

భాళి గదులు చూసి ఆ మనిషి ఏదో గొణుక్కున్నాడు. వంకెనున్న చొక్కాను చూడగానే ఆగి, దాన్ని వంకె నుంచి తీసి, అటూ ఇటూ తిప్పి చూసి, తనలో తాను నవ్వుకున్నాడు. బానలున్న గదిలోకి రాగానే బియ్యం ఉన్న బాన దగ్గర ఆగిపోయి, ఏదో ఆలోచిస్తున్నట్టు కనబడ్డాడు.

"ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నావు?" అని రాముడడిగాడు.

"ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చింది. అది నీకు చెప్పి సంగతికాదు," అన్నాడు ఆ మనిషి.

తరవాత రాముడు ఆ మనిషిని శివ దానూ, ఆయన భార్య ఉండే గదికి తీసుకు పోయి, "మీ అబ్బాయి వచ్చాడు," అని చెప్పాడు. ముసలివాళ్ళు మంచం మీద కూర్చుని ఉన్నారు. కొత్తవాడు వాళ్ళకేసి కొంచెంసేపు వింతగా చూసి, "అమ్మా!" అని ఒక్క కేకపెట్టి, వెళ్ళి శివదాను భార్యను కొగలించుకున్నాడు.

శివదానుకు మాత్రం ఇంకా అనుమానం తీరలేదు.

"నువ్వు కుమారదానువని మాకు అనవా లేమిటి, నాయనా? ఎందరో వచ్చారు. ఇంట్లో ఎక్కడో నిధి ఉన్నదని విని ఆశ పడి, ఎక్కడెక్కడి వాళ్ళూ, 'నా పేరు కుమారదాను', అంటూ వస్తున్నారు. కాని రాముడు ఇంతకాలమూ మోసపోలేడు," అన్నాడు శివదాను.

"నిధి కోసమైతే నే నెప్పుడో రాక పోయానా, నాన్నా? బియ్యం బాస అడుగున

బిందె ఉన్న సంగతి నాకు తెలిదా? నేను మిమ్మల్నిద్దరినీ చూద్దామనే నా భార్యనూ, కొడుకునూ వెంట పెట్టుకుని వచ్చాను. నన్ను మీరు వినాడో మరిచిపోయి ఉంటా రనుకున్నాను. కాని నా చిన్ననాటి చొక్కా ఉత్తరపు గదిలో వంకెన ఇంకా వేళ్ళాడు తూనే ఉన్నది. నన్ను మీరు మరవ నందుకు చాలా సంతోషమయింది," అన్నాడు కుమారదాను.

శివదాను అనుమానం తీరిపోయింది. ఆయన రాముణ్ణి కుమారదానుకు చూపిస్తూ, "ఇన్నేళ్ళుగా వీడే నీ స్థానంలో ఉన్నాడు. వీడు నీకు తమ్ముడే. అనుకో. ఇద్దరూ సఖ్యంగా ఉండండి," అన్నాడు.

కుమారదాను తన భార్య బిడ్డలతో తల్లిదండ్రుల వద్దనే ఉండిపోయాడు. ముసలిదంపతులు గారాబం చెయ్యటానికి మనపడు ఒకడు దొరకటంచేత మరింత ఆనందంపొందారు.

గోహ-గారె

గోహ మంచి తిండివుష్టిగలవాడు. అతనికి తన భార్య చేసే పంట అనేదికాదు. అందు చేత అతను ఎక్కడెక్కడ విందులు బరుగుతున్నది విచారించి, అక్కడి కెల్లా వెళ్ళి, ఏ వారానికో, పదిరోజులకో ఇంటికి తిరిగి వస్తూండే వాడు.

ఒక రోజు గోహ ఇంటికి తిరిగి వచ్చేసరికి అతని భార్య పెద్దగా ఏడ్చి, "దురవు బంధువల్లే నువు ఎప్పుడో ఒకసారి ఇంటికి వస్తే నాకు ఒంటరిగా రోజుల తరబడి ఎట్లా పొద్దు పోతుందనుకున్నావు? నువు ఉండనే ఉండవు, నీకు బదులుగా ఒక కుక్క, పెల్లో ఇంటి ఉంటే దానితో నాకు కొంత కాలాకేవం అవుతుంది," అన్నది.

గోహ సరేనని ఒక బక్కచిక్కిన గొర్రెను చవకగా కొనితెచ్చి, భార్యకిచ్చి, "దీని పోషణ నువే చూడు. నీకు కాలయాపన బాగా అవుతుంది," అన్నాడు.

ఆ బక్కగొర్రె కూడా గోహలాటదే. అది గోహ ఇంటిపెరడులో ఉన్న నాలుగు మొక్కలూ తినేసి, ఇరుగు పొరుగువాళ్ళ పెరళ్ళ మీద పడింది.

మళ్ళీ గోహ ఇంటికి వచ్చినప్పుడు గోహతో అతని భార్య, "నాకు తోడుగా ఉండటానికి మంచి గొర్రెనే తెచ్చావు! దీని మూలంగా చుట్టుపక్కల వాళ్ళు శత్రువులయ్యారు. ఇది అందరి పెరళ్ళూ తాళి చేసేస్తున్నది. అందరూ చేరి మన కొంపకి చిచ్చుపెట్టే ట్టున్నారు. దీన్ని తక్షణం బజారుకు తీసుకుపోయి ఏ కసాయివాడికైనా కానుకగా ఇయ్యి," అన్నది.

గోహకు ఏం చెయ్యటానికి పాలుపోలేదు. అంతలో అతనికి తన మిత్రుడొకడు జ్ఞాపకం వచ్చాడు. అతను గోరిల ఆ వరణలో ఉంటాడు. శవాలను పాతిపెట్టే వాళ్ళు అతనికి డబ్బిద్దుకోవాలి. గోహ తన గొర్రెను

తీసుకుని గోరిల దగ్గరికి వెళ్ళాడు. ఆ స్థలంలో వచ్చినగడ్డి వివుగా పెరిగి ఉన్నది.

గోహ తన మిత్రుణ్ణి కలుసుకుని, "నేను కూడా అల్లా పిలుపురాగానే పోవలసిన వాణ్ణి గద. నన్ను నువు పాతెయ్యటానికి తీసుకునే దేదో ముందే ఇచ్చేస్తున్నాను. ఈ గొర్రెను నువు పుచ్చేనుకో," అన్నాడు.

మిత్రుడు సరే నన్నాడు.

రెండు మూడు నెలలు గడిచాక గోహ గోరిల కేసి వెళ్ళటం తటస్థించింది. అక్కడ గొర్రె కనబడింది. ఇప్పుడా గొర్రె బాగా బలిన కొవ్వపట్టి ఉన్నది. దాని తోక బాగా లావెక్కింది.

అంత మంచి గొర్రెను ఊరికే ఇచ్చేసి నందుకు గోహకు దిగులు పుట్టుకొచ్చి-ది. తాను ఎప్పటికీ చచ్చేదీ తెలిదు. ఇంత త్వరలో చావాలనే ఉద్దేశం కూడా అతనికి లేదు. అందుచేత గోహ తీవ్రంగా ఆలోచించి ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాడు.

ఒక రాత్రి గోహ తన మిత్రుణ్ణి చూడ బోయి, "అన్నా, ప్రయాణం కా!" అన్నాడు.

"ఎక్కడికి? ఎందుకు?" అన్నాడు గోహ మిత్రుడు ఆశ్చర్యంగా.

"నేను దేశం విడిచి పారిపోతున్నాను. విం జరిగిందంటే మా పొరుగింటి దిద్దకు జబ్బు చేస్తే నేను చిన్నమెత్తు రసం వేశాను. అదిద్ద కాస్తా చచ్చింది. నేనిక్కడ ఉండటం అపాయకరం. అందుచేత నువు కూడా రా," అన్నాడు గోహ.

"నువు దేశం విడిచిపోతే నీ వెంట నేను కూడా దేనికి?" అన్నాడు మిత్రుడు.

"నన్ను నువు పాతెయ్యాలి గద. నీకు ముందుగానే గొర్రె విచ్చుకుంటి నే!" అన్నాడు గోహ.

మిత్రుడికి మంటెత్తుకొచ్చి, "నీ వెధవ గొర్రెను నువ్వే వట్టుకెళ్ళు. నేను మాత్రం ఎక్కడికి రాను!" అన్నాడు. గోహ నిశ్చయంగా గొర్రెను తోలుకుని ఇంటికి వెళ్ళాడు.

కుక్కకాటుకు చెప్పుదెబ్బ

ఒక గ్రామంలో కామేశం అనే యువకుడుండేవాడు. అతనికి తల్లి తండ్రి పోయారు. అతను ఎంతో శ్రమపడి తన చెల్లెలు సావిత్రిని పెంచి పెద్దచేసి, యుక్తవయస్సు రాగానే ఆమెకు తగిన సంబంధం చూసి పెళ్ళి చేసి, ఆమెను అత్తవారింటికి పంపేశాడు. ఈ విధంగా కామేశం తన బాధ్యతలన్నీ తీరిపోయాక తాను కూడా పెళ్ళాడి, ఒక ఇంటి వాడయ్యాడు.

కామేశం భార్య పేరు శాంతమ్మ. అయితే ఆమెలో శాంతం అన్నది ఏ కోశానా లేదు. ఆమె నేరు కూడా అంత మంచిది కాదు. ఇందువల్ల కామేశానికి జీవితంలో సుఖం లేకుండా పోయింది. తన భార్య మనస్తత్వం తెలుసుకున్నాక, అతను పండగలకూ, పబ్బాలకూ తన చెల్లెల్ని తీసుకురావటం కూడా మానేసి, తన భార్యకు తెలియకుండా అప్పడప్పడూ తాను ముట్ట

చెప్పదలుచుకున్నది చాటుగా తన చెల్లెలికి పంపుతూ ఉండేవాడు.

తన అన్నకు తన మీద ప్రేమ ఉన్నదని సావిత్రికి తెలుసు గావి, తాను అడపాదడపా పుట్టింటికి వెళ్ళి నాలుగు రోజులుండలేక పోయినందుకు ఆమె బాధపడుతూనే ఉండేది.

కాలం దొర్లింది. సావిత్రి ముగ్గురు పిల్లల తల్లి అయింది. కామేశానికి కూడా పిల్లలు పుట్టుకొచ్చారు. ఇంతకాలమైనా చెల్లెల్ని తీసుకొచ్చి రెండు రోజులపాటు ఉంచుకోలేకపోయానన్న విచారం కామేశం మనసులో ఉండనే ఉన్నది. కాని శాంతమ్మ ఉద్దేశం మటుకు తన భర్త పైన సర్వ హక్కులూ తనకే ఉండాలని, మరెవరికి ఉండరాదనినూ.

ఇలా ఉండగా ఒకనాడు సావిత్రి నుంచి కామేశానికి ఒక ఉత్తరం వచ్చింది. ఆమె

భర్త దూరప్రాంతానికి వెళ్ళి ఉండగా వాళ్ళ ఇల్లు కాలిపోయిందిట. తనకూ, పిల్లలకూ నిలవ నీడ కూడా లేదని, తాను పిల్లలతో సహా పుట్టింటికి వస్తున్నానని సావిత్రి రాసింది.

సావిత్రి తన యింట ఒక్క ఘడియ కూడా ఉండలేదని, అంతకన్న తానే వాళ్ళ ఊరు వెళ్ళి, సావిత్రికి ఇల్లు మళ్ళి ఏర్పాటు చేసి రావటం మంచిదని అనుకుని, కామేశం డబ్బు పుట్టించుకు రావటానికి ఊళ్ళోకి వెళ్ళాడు.

‘అతను ఆరా బయటికి వెళ్ళిన కాస్తే పదికే సావిత్రి తన ముగ్గురు పిల్లలతోనూ

వచ్చి చేరింది. ఆమెను చూడగానే కాంతమ్మ కొయ్యబారిపోయింది.

సావిత్రి కాంతమ్మతో తమ అల్లు నిలువునా కాలిపోవటమూ, తన భర్త ఊళ్ళో లేకపోవటమూ చెప్పి, “పిల్లలు తిండికి అల్లాడుతున్నారు. వాళ్ళకు కాస్త అన్నాలు పెడుదూ!” అన్నది.

తమ యింటి మీదపడి తినటానికి ఆడ బిడ్డ వచ్చిందని లోపల్లోపల దహించుకు పోతున్న కాంతమ్మ, “ఏం చెప్పమంటావు, పదినా? నాకు చెప్పటానికి నేరు రావటం లేదు. అవేవో అడవి పిలకలుట! గుంపులు గుంపులుగా వచ్చిపడి నానాగత్తరా చేస్తున్నాయి. అవి పాయ్యన్నది ఉంచటం లేదంటే నమ్ము. పంట, వార్ష, తిండి, తిప్పలూ లేకుండా నానా అగచాట్టూపడి పోతున్నాం,” అని పెద్ద చెంబూ, గ్లాసు తెచ్చి పిల్లల్ని నీళ్ళు తాగమన్నది.

సావిత్రికి అంతా అర్థమయింది. తన అన్న తనను ఎన్నడూ ఎందుకు పిలవలేదో ఆమె గ్రహించుకున్నది. ఆమె వెంటనే వీధిలోకి వెళ్ళి, దారే పోయే బండిని మాట్లాడి, పిల్లల్ని అందులో ఎక్కించి, తానుకూడా ఎక్కి తమ ఊరికి తిరుగు ప్రయాణం కట్టింది.

ఎక్కడో డబ్బు పుట్టించి ఇంటికి తిరిగి వస్తున్న కామేశం, తమ ఊరికి తిరిగి పోతున్న సావిత్రిని దారిలో కలుసుకుని, జరిగినదంతా తెలుసుకున్నాడు. అతను ఆమెకు తన దగ్గర ఉన్న పైకం ఇచ్చేసి, "నేను రెండు రోజుల్లో వచ్చి అన్ని ఏర్పాట్లా చేస్తాను. ఈలోపుగా ఈ డబ్బుతో కాలక్షేపం చెయ్యి," అని ఇంటికి వచ్చేశాడు.

కాంతమ్మ అతనితో సావిత్రి వచ్చిన సంగతి మాటవరసగా కూడా అనలేదు.

మర్నాడు అతను ఇంట్లో లేని సమయంలో కాంతమ్మకు ఆమె పుట్టించి సుంచి ఒక ఉత్తరం వచ్చింది. ఆమె కన్నవారిల్లు తగలబడి పోయిందిట. దేవుడిదయ వల్ల ఇంట్లోవాళ్ళు ప్రాణాలతో బయటపడ్డారుట. ఈ ఉత్తరం చదివి కాంతమ్మ పెద్ద పెట్టున శోకాలు పెట్టినారంభించింది.

అంతలోనే కామేశం ఇంటికి వచ్చి, భార్యను చూసి, "ఏం జరిగింది? ఎందుకా శోకాలు?" అని అడిగాడు.

కాంతమ్మ అతనికి ఉత్తరం చూపించి, "ఇంకా కూచునే ఉన్నారా? మా వాళ్ళు పాపం ఏం చిక్కుల్లో ఉన్నారో. బండి మాట్లాడండి. వెంటనే మనమంతా బయలుదేరి వెళ్ళి అదుకోవాలి," అన్నది.

"అసలే ఇల్లుపోయి, వాళ్ళు చెట్టు కింద ఆశ్రయిస్తుంటే మనమంతా పోయి వాళ్ళ మీద పడటం దేనికి? వాళ్ళకు మనం ఏ విధంగా సహాయం చెయ్యగలమో చెప్ప, చేసివస్తాను," అన్నాడు కామేశం.

కాంతమ్మ విచారమంతా దిగిపోయింది. ఆమె తమ ఇంట్లో ఉన్న చెంబూ, తప్పేలా వగైరాలన్నీ గోతాలలో వేసి, పాత్రసామగ్రి, పప్పులూ, ఉప్పు, బియ్యమూ, చింతపండ్లూ దగ్గరనుంచీ తన పుట్టంటికి రవాణాచేసింది.

కామేశం, భార్య యిచ్చిన సరుకులన్నీ బండినిండా వేసుకుని, తాను కూడా ఎక్కి బయలుదేరాడు.

అయితే అతను అత్తవారూరు పోలేడు, తన చెల్లెలుండే ఉారు వెళ్ళాడు. అతను నాలుగు రోజులపాటు అక్కడే ఉండి, చెల్లెలికి ఇల్లు మళ్ళీ కట్టించి, తన భార్య వంపిన వస్తువులతో వాళ్ళకు మళ్ళీ కాపరం ఏర్పాటు చేశాడు. ఈలోగా సావిత్రి భర్త కూడా తిరిగి వచ్చి, తన బావమరిది చేసిన సహాయానికి కృతజ్ఞత చెప్పుకున్నాడు.

కాంతమ్మ ఆ రోజూ, మర్నాడూ భర్త కోసం ఎదురుచూసి, అతను రాకపోయే సరికి, తానే పుట్టింటికి బయలుదేరి వెళ్ళింది. తన పుట్టింటి వాళ్ళ ఇల్లు కాలిపోలేదు. వాళ్ళు చెట్టుకింద కాపరం చెయ్యటం లేదు. తన భర్త అక్కడికి రాలేదు.

"ఇల్లు కాలిపోయిందని ఎవరే నీకు చెప్పింది? కలిగన్నావా ఏం?" అని కాంతమ్మను తల్లి, తండ్రి కోప్పడ్డారు. వాళ్ళు నాలుగు రోజులుండమని బలవంతం చేస్తున్నా వినకుండా కాంతమ్మ ఏల్లలను

వేసుకుని ఇంటికి తిరిగివచ్చింది. కామేశం అప్పటికి ఇంటికి వచ్చి ఉన్నాడు.

"మీ రెక్కడి కెళ్ళారు? మీరు తీసుకు పోయిన వస్తువులన్నీ ఏం చేశారు?" అని కాంతమ్మ భర్త నడిగింది.

"ఏం చెప్పమంటావు? మీ వాళ్ళ ఉారు వెళ్ళే దారిలో వేలకు వేలు కాకులు వచ్చి పడి నే నెక్కిన బండిని ఎగర గొట్టేసుకు పోయాయి. ప్రాణాలు దక్కించుకుని ఇల్లు చేరుకున్నాను," అన్నాడు కామేశం.

"కాకు లేమిటి? బండిని ఎగర గొట్టేసుకు పోవట మేమిటి? మీ కేమన్నా మతి పోయిందా ఏం?" అన్నది కాంతమ్మ.

"అంకా కలికాలం! ఆ మధ్య ఎలుక లొచ్చి మన ఉారి మీద పడి వంట కూడా చేసుకోనిచ్చాయి కావు, చూడూ! ఆలాగే!" అన్నాడు కామేశం. భర్త అడిన నాటకం ఆమెకు అర్థమయింది. అటు తరవాత ఆమె కాస్త బుద్ధిగా మనులుకుంటూ వచ్చింది.

చూశాను! చూశాను!

ఒక ఊళ్ళో ఒక నాస్తికు దుండేవాడు. దేవుడు లేడని, దైవభక్తి గల వాళ్ళందరూ మోసగాళ్ళని అయిన నమ్మకం. అయిన భార్య, ఉద్దీపు డనే కొడుకూ కూడా అయిన లాగే నాస్తికులు.

ఒకసారి నాస్తికుడి చంటిబిడ్డకు జబ్బు చేసింది. మందులూ, మాకులూ ఇచ్చారు గాని పని చేసినట్టు లేదు. నాస్తికుడి పొడుగున ఉండే సాంబుడనే శివభక్తుడు శివాలయం నుంచి ఇంత విభూతి తెచ్చి చంటి బిడ్డకు రాచి, "భయపడకండి. జబ్బు నిమ్మళిస్తుంది," అన్నాడు. అతను అన్నట్టుగానే మర్నాటికి బిడ్డ జబ్బు నయమయింది.

"విభూతి మాహాత్మ్య వల్ల జబ్బు నయమయిందని నేను నమ్మను. అదివరకిచ్చిన మందులే పని చేశాయి," అన్నాడు నాస్తికుడు సాంబుడితో.

"ఏదైతేనేం లెండి? జబ్బు నయం కావటమే మనకు కావలిసింది," అన్నాడు సాంబుడు.

నాస్తికుడి కొడుకైన ఉద్దీపుడికి మాత్రం ఈ సంఘటనతో దేవుడి యందు నమ్మకం కుదిరింది. వాడిక్కూడా సాంబుడిలాగే ఉదయానే వెళ్ళి, స్నానం చేసి, గుడిలో శివుడికి మొక్కి, ఇంత విభూతి రామకుని రావాలనున్నది. కాని అలా చేస్తే తండ్రి కొడతాడని భయం.

అందుచేత వాడు సాంబుణ్ణి సలహా అడిగాడు.

"భక్తినిష్ఠ మనస్సులో ఉంటే చాలు. విభూతి పూనుకోవటం ముఖ్యం కాదు. నిష్ఠ అంటే ఏమిటంటే ఒక నియమం. భక్త్యం ధరించిన ఒక భక్తుడి ముఖం చూస్తే గాని భోజనం చెయ్యవని ఒక నియమం పెట్టుకుని, దాన్ని అతిక్రమించ కుండా

నడుచుకుంటే అదే నిష్ఠ," అని సాంబుడు ఉద్దీపుడికి సలహా ఇచ్చాడు.

అది మొదలు ఉద్దీపుడు ప్రతి ఉదయమూ ఆలయం నుంచి విభూతి రేఖలతో తిరిగి వచ్చే సాంబుడి ముఖం చూసి గాని వచ్చి మంచినీళ్ళు కూడా ముట్టేవాడు కాదు. సాంబుడు పొరిగింటివాడే గనక ఉద్దీపుడి నిష్ఠ చక్కగా సాగింది.

కొన్నాళ్ళయ్యాక ఒకరోజు సాయంకాలం సాంబుడు ఉద్దీపుడికి తటస్థపడి, "నిష్ఠ ఏమైనా అవలంబించావా?" అని అడిగాడు.

"అవలంబించానండీ. మీరు చెప్పినట్టే ఒక భక్తుడి ముఖం చూసి గాని ఏమీ

తిసటం లేదు. నిష్ఠ అవిఘ్నంగా సాగుతున్నది," అన్నాడు ఉద్దీపుడు.

"మంచిది. నీకు మేలు కలుగుతుంది. అలా శివాలయానికి పొదాం పద," అన్నాడు సాంబుడు.

ఇద్దరూ శివాలయం దాకా వెళ్ళారు గాని, ఉద్దీపుడు ఆలయంలోకి రాననీ, శివుడికి మొక్కుటం తనకు చేతగాదనీ చెప్పి, సాంబుడు తిరిగి వచ్చిన దాకా ఆలయం వెనక ఉన్న చెట్ల కింద నిలబడ్డాడు. వాడు చెట్టుమాను మొదట్లో పరధ్యానంగా కాలి బొటనవేలితో మట్టి కెలుకుతుంటే ఏదో గట్టిగా తగిలింది. అదేమైవుంటుందా అని

ఉద్దీపుడు తీసి చూస్తే మరిలపట్టి ఉన్న బంగారుకాను.

సాంబుడు అలయం నుంచి బయటికి రాగానే వాడా కానును అతనికి చూపించి, తన కది చెట్టు మొదల్లో దొరికిందని తెలిపాడు.

"చూశావా, నీ నిష్ఠ అప్పుడే ఫలిస్తున్నది!" అన్నాడు సాంబుడు. అతని కానును శ్రద్ధగా పరీక్షిస్తే అది చాలాకాలం నాటిదని తెలిసంది. అది దొరికిన చోట పెద్ద నిధి ఉండవచ్చు నని అతనికి తోచి, ఆ చెట్టు గుర్తుంచుకున్నాడు.

మర్నాడు సాంబుడు మరింత చీకటి తోనే బయలు దేరి ఆ చెట్టు కింద చాలా సేపు తవ్వగా కొంత లోతున రెండు బిందెలు, మూతలు మాటినవి, ఒక దాని మీద ఒకటి పెట్టి ఉండటం కనబడింది. సాంబుడు వాటిని పైకి ఎత్తి, గొయ్యి పూడ్చేసి, బిందె లను ఇంటికి తీసుకు పోదా మనుకుంటూం

డగా, ఒక చెట్టు చాటునుంచి ఉద్దీపుడు కొంగి చూసి, "చూశాను! చూశాను!" అని వెళ్ళిపోసాగాడు.

ఉద్దీపుడు చూశానన్నది బిందెలను కాదు, సాంబుడి ముఖాన్ని. ఆ రోజు మామూలు వేళకు సాంబుడి ముఖం కని పించక పోయేసరికి వాడు సాంబుణ్ణి వెతు క్కుంటూ చెట్లలోకి వచ్చాడు.

కాని సాంబుడు, బిందెల రహస్యం ఉద్దీ పుడికి తెలిసిపోయిందని భయపడి, ఒక బిందె వాడికిచ్చి, "ఈశ్వర ప్రసాదం! ఒక బిందె నాకూ, ఇంకొకటి నీకూ!" అన్నాడు.

అయితే ఈశ్వర ప్రసాదం ఇద్దరికీ నమంగాదక్కలేదు. సాంబుడి బిందెనిండా చిల్లపెంకులే. ఉద్దీపుడి బిందెలో నూరు బంగారు కానులున్నాయి!

ఉద్దీపుడికి ఆ కానుల బిందె ఈశ్వర ప్రసాదంగా దొరికిందని తెలియగానే వాడి తండ్రి నా స్త్రీకత్వం వదిలేసి భక్తుడైపోయాడు.

ఓర్వలేనితనం

ఒక గ్రామంలో అన్నమయ్య అనే పేదవాడొకడు ఉండేవాడు. అతనికి ఇల్లా వాకిలీ లేదు, చుట్టవక్కాలు లేరు. ఒంటరిగాడు, చాలా మంచివాడు. ఎవరే పని చెప్పినా చేసిపెడుతూ, చిన్నా పెద్దా అన్న విచక్షణ లేకుండా అందరితోనూ మంచిగా మాట్లాడుతూ, అందరి చేతా మంచి వాడనిపించుకుంటూ ఉండేవాడు. ఏ ఇల్లాలో ఇంత పెడితే తిని, ఎవరి పంచలోనో పైపంచె పరుచుకుని విద్రపోతూ, నిర్విచారంగా కాలం వెళ్ళబుచ్చుతున్నాడు అన్నమయ్య.

అన్నమయ్యంటే ఊళ్ళో అబాలగోపాలానికి ఇష్టమేగాని ఒక్క పూర్ణయ్య అనే వాడికి మాత్రం చాలా కసిగా ఉండేది. పూర్ణయ్య కాస్త కలిగినవాడు. తనకు ఏవో చీకులూ, చింతలూ ఉండటమూ, అన్నమయ్యకు ఎప్పుడూ ఏ చింతా లేక పోవటమూ, అందరూ వాణ్ణి భట్రాజులల్లే

పొగడటమూ చూసి పూర్ణయ్య ఓర్వలేక పోయాడు. అన్నమయ్య మీద ఏదైనా ఒక అభాండం వేసి, నలుగురిచేతా వాణ్ణి తిట్టించాలని పూర్ణయ్యకు మహా కోరికగా ఉండేది. కాని అందుకు ఎటువంటి అవకాశమూ దొరకనే లేదు పూర్ణయ్యకు.

ఒకసారి ఏదో పండగ వచ్చింది. పూర్ణయ్య పండగకు బట్టలు కొనుక్కుంటామనుకుని, కొంత డబ్బు తేబులో వేసుకుని పెందలాడే సంతకు బయలుదేరాడు. ఊరు దాటగానే అన్నమయ్య కనిపించాడు.

"ఎక్కడికిరా, అన్నమయ్యా?" అని పూర్ణయ్య అడిగాడు.

"కరణంగారు సంతలో సామాన్లు కొనుక్కు రమ్మన్నారు. అందుకు వెళ్తున్నాను," అన్నాడు అన్నమయ్య.

"నేనూ సంతకే పోతున్నా. తోడుగా నడుద్దాం పద," అన్నాడు పూర్ణయ్య.

ఇద్దరూ కలిసి దారే నడిచేటప్పుడు పూర్వయ్య బుర్రలోకి ఒక దురాలోచన వచ్చింది. ఆ ఆలోచన ప్రకారం చేస్తే అన్నమయ్యను ఊళ్ళోవాళ్ళచేత తిట్టించ వచ్చు ననుకున్నాడు. అన్నమయ్య మీద కని తీర్చుకోవటానికి ఇటువంటి అవకాశం మళ్ళీ దొరకదని ఆతనికి తోచింది.

ఎండ నడినెత్తికి వచ్చాక పూర్వయ్య అన్నమయ్యతో, "ఇంక పోవలసిన దూరం ఎంతో లేదు. ఈ చెట్ల నీడన కాస్తేవు నడుము వాలుద్దాం," అన్నాడు.

అన్నమయ్యకు కూడా ఆ ఆలోచన వచ్చింది. వాడు తన పై పంచె టెట్లనీడన

పరిచి వదుకుని, నిర్విచారప్రాణి కావటం చేత వెంటనే గాఢనిద్రలో ముణిగాడు. పూర్వయ్య చల్లగా అతడి జేబులోంచి డబ్బు తీసి తన జేబులో పెట్టుకున్నాడు.

పూర్వయ్య ఈ పని దురాశతో చేసినది కాదు. అన్నమయ్య సంతలో కరణంగారి సామాన్లు కొనలేకపోయి చివాట్లు తింటాడు. కొందరైనా వాడికి దొంగతనం అంటగట్టు తారు. అన్నమయ్యకు ఒక వెళ తన మీద అనుమానం తగిలినా తనకు దొంగతనం అంటగట్టటానికి సాహసించడు.

అన్నమయ్య నిద్రపోతుండగానే తాను వెళ్ళిపోతే తన మీద అనుమానం కలిగే

అవకాశం ఉన్నది. అందుచేత సంత దాకా వాడితో కలిసే వెళ్ళి. అక్కడ చీలిపోవటం మంచి దనుకుని, పూర్వయ్య కూడా నడుము వార్చాడు. కొద్దిసేపట్లో అతనికి నిద్రవట్టింది.

వాళ్ళు పడుకున్నచోట చెట్టుమీద రెండు కోతులున్నాయి. పూర్వయ్య అన్నమయ్య జేబులో నుంచి డబ్బుతీయటం అవి గమనించాయి. కోతిబుద్ధి గనక, పూర్వయ్య నిద్ర పోగానే, ఒక కోతి చెట్టు దిగి వచ్చి పూర్వయ్య జేబులో ఉన్న డబ్బుంతా తీసి అన్నమయ్య జేబులో పెట్టి పైకి ఎక్కిపోయింది. గొప్ప పని చేసినట్టు కోతులు నవ్వుకున్నాయి.

తరవాత కాస్తేపటికి అన్నమయ్య, పూర్వయ్య కూడా ఒకేసారి నిద్రలేచి, బయల్దేరుదా మనుకుంటే, బయల్దేరుదా మనుకున్నారు. ఇద్దరూ సంత చేరుకోగానే పూర్వయ్య, "ఇక నీ పని నువ్వు చూసుకో, నా పని నేను చూసుకుంటాను," అని జారుకున్నారు.

అతను ఒక బట్టల దుకాణానికి వెళ్ళి పంచెలవాపులు రెండు బేరం చేసి, డబ్బు ఇవ్వటానికి జేబులో చెయ్యిపెడితే జేబు ఖాళీగా ఉన్నది!

అన్నమయ్య కరణంగారికి కావలసిన సరుకులన్నీ కొని, జేబులో చూసుకుంటే, కరణంగారిచ్చిన డబ్బు కాక ఇంకా చాలా ఉన్నది. వాడు దానితో తనకు బట్టలు కొనుక్కుని తిరిగి తిరిగి వెళ్ళిపోయి, కరణంగారితో, "ఇవాళ నా అదృష్టం ఏం చెప్పను? ఎట్లా వచ్చిందో నా జేబులోకి బోలెడంత డబ్బు వచ్చింది! పండక్కి బట్టలు కొనుక్కున్నాను!" అన్నాడు.

పూర్వయ్య వట్టి చేతులతో కాళ్ళిద్దరు కుంటూ గ్రామానికి తిరిగి వచ్చాడు. తన డబ్బు పోయిందని అతను ఎవరితోనూ చెప్పలేదు; అన్నమయ్య వంటి వాడికి ద్రోహం తలపెట్టినందుకు తనకు మంచి కాస్త అయిందనుకుని తిరుకున్నాడు.

కృష్ణావతారం

రుక్మిణికి మర్నాడు జరగనున్న వివాహం గురించి చెప్పి నారదుడు వెళ్ళిపోగానే, కృష్ణుడు తన వారితో, "నారదమహాముని మన శ్రేయస్సు కోరి చెప్పిన మాటలు మీ రంతా విన్నారు కద! ఇంక అలస్యం దెక్కి? పనికి ఉపక్రమించుదాం - వెంటనే బయలుదేరి కుండిన పురానికి పోదాం. మీ మీ వాహనాలనూ, సేనలనూ ఆయత్తం చేసుకోండి. బలగం బయలుదేరేటప్పుడు ముందు సాత్యకి, మధ్యలో బలరాముడూ, చివరలో ఉగ్రసేన మహారాజూ ఉండేటట్లు చూడండి. నేను దారకుణ్ణి వెంట తీసుకుని, సమస్తమైన ఆయుధాలతో సహా ముందు వెళ్ళి, ఆ శిశుపాలుడూ, రుక్మి, ఆరానండుడూ మొదలైన వాళ్ళ సంగతి

అంతు చూసి, రుక్మిణిని సంపాదించు కుంటాను," అన్నాడు.

ప్రయాణ దుందుభి మోగించాడు. యాదవులందరూ ఆర్పాటంగా ప్రయాణ సన్నాహాలు చేశారు. కృష్ణుడు తృప్తిపడి, తనను తాను చక్కగా అలంకరించుకుని రథంలో బయలుదేరాడు.

అతను పెళ్ళికొడుకులాగా, మహా వైభవంతో ప్రయాణం చేసి, విదర్భదేశం చేరి, కుండిన పురాన్ని చేరబోతుండగా, రుక్మిణి తండ్రి ఆయిన భీష్మకుడు ఎదురు సచ్చి. ఆదరించి, సగరం బయట ఉన్న విడిదికి తీసుకుపోయి, అతిథి మర్యాదలన్నీ చేశాడు.

పెళ్ళికి వచ్చిన రాజులందరూ కృష్ణుణ్ణి చూసి రకరకాలుగా మాట్లాడుకున్నారు.

"శిశుపాలుడు కృష్ణుడికి మేనత్త కొడుకేగా? అతని పెళ్ళిగదా అని చూడ వచ్చి ఉంటాడు," అన్నారు కొందరు.

"అదంతా ఏమీ లేదులే. ఈ కృష్ణుడికి జరాసంధ శిశుపాలు లంటే ఏ మాత్రమూ వడదు. అటువంటి వాడు ఎందుకు వచ్చి నట్టు?" అన్నారు మరి కొందరు.

"అన్నట్టు, ఆ రుక్మిణికి కృష్ణు డంటే చాలా ప్రేమ అని చెప్పకున్నారే?" అన్నారు మరి కొందరు.

యాదవుల సందరినీ వెంట బెట్టుకుని కృష్ణుడు వచ్చాడని వినగానే రుక్మిణికి, వేసవి ఎండలకు తెగ కాలి ఉన్న భూమి

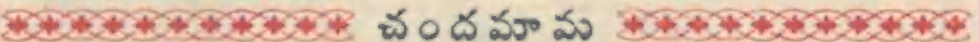
మీద వర్షం పడినంతగా వరమానంద మయింది. "నన్నీ కష్టాల నుంచి ఉద్ధ రించటానికే కృష్ణుడు వచ్చాడు, అందుకు సందేహ మేమీ లేదు. నా జన్మ నిజంగా తరించింది, నా కోరిక ఈడేరింది. అతన్ని ఎవ్వడు కళ్ళ చూస్తానో!" అనుకున్నదామె.

ఆమె కృష్ణుణ్ణి గురించి రకరకాలుగా ఊహించుకో నారంభించింది; చెలికత్తెలతో అతని కథలు మళ్ళీ మళ్ళీ చెప్పింది; ఆమెలో ముందుండిన దైన్యమంతా పోయి కొత్త కళ వచ్చింది.

కృష్ణుడు కూడా మిగిలిన విషయా లేపి పట్టించుకోక రుక్మిణిని గురించిన ఆలోచన లలో ముణిగిపోయాడు. ఆమెను తాను ఎలా చూస్తాడు? ఆమెను ఎలా అపహరిస్తాడు? తనకు అడ్డపడే శత్రువుల సందరినీ ఎలా ఎదుర్కుంటాడు? ఇంతకూ ఆమెకు తన మీద మనస్సున్నదని విన్న మాట నిజమో కాదో ఎలా తెలుసుకోవటం?

"ఏమైనా కానీ, ఆమె నా కేసి అపేక్షగా చూసిందో, దేవతలు అడ్డపడేదిగాక, ఆమెను తప్పక సంపాదిస్తాను," అనుకున్నాడతను.

తెల్లవారింది. తేనెటిగలు పద్మాల మీదికి ముసిరాయి. చక్రవాకాలకు గుడ్డి తనం పోయింది. హంసలు కొలనుల్లో విహరించ

సాగాయి. కలువలు ముడుచుకు పోయాయి. సూర్యోదయమయింది. కృష్ణుడు కాల కృత్యాలు తీర్చుకుని, చక్కగా అలంకరించుకుని, తన పరివారాన్ని వెంట బెట్టుకుని, విడిది నుంచి రథం మీద బయలుదేరాడు. రుక్మిణిని చూడాలన్న కోరిక అతన్ని తీవ్రంగా ఆవేశించింది.

రాజసభలో రుక్మిణిని చెలికత్తెలు చక్కగా అలంకరించి ముస్తాబు చేశారు. అలంకరణ పూర్తి కాగానే ఆమె ఒక బంగారు పల్లకిలో ఎక్కి, చెలికత్తెలు వెంట రాగా, నగరం వెలపల ఉండే గౌరీదేవిని అర్చించి రావటానికి బయలుదేరింది. ఆమె ఆలయం దగ్గర పల్లకి దిగి, లోపలికి చెలికత్తెల మధ్య నడిచి వెళ్ళి, దేవికి మొక్కి, "తల్లీ, నాకు కృష్ణుడే భర్త అయేటట్టు అనుగ్రహించు," అని ప్రార్థించింది.

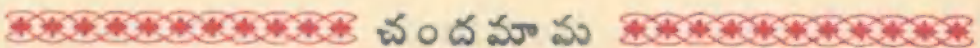
రుక్మిణి గౌరీఆలయం నుంచి బయటికి వచ్చే సమయానికి కృష్ణుడు అక్కడికి వచ్చి, మొట్ట మొదటిసారిగా ఆమెను చూశాడు. అమె అప్పడే పాలసముద్రం నుంచి పైకి వచ్చిన లక్ష్మీలాగా అతనికి కనబడింది. బ్రహ్మసృష్టిలో అంతటి సౌందర్యవతి మూడు లోకాలలో చూసినా ఉంటుందని అతనికి కోవలేదు. ఆమెను గురించి

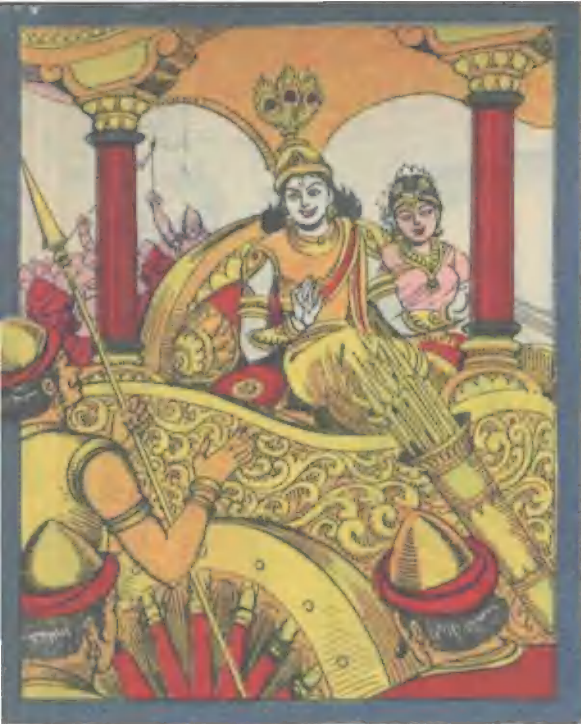

విన్నదానితో కలిగిన ఉద్రేకాన్ని ఎలాగో భరించాడు గాని, ఆమెను కళ్ళ ఎడట చూస్తూ ప్రేమోద్వేగాన్ని నిగ్రహించుకోవటం అతనికి సాధ్యంగా కనబడలేదు.

రుక్మిణిని తన దాన్ని చేసుకోవటానికి తగిన చోటూ, సమయమూ దైవికంగా అతనికి కలిసి వచ్చాయి. ఇలాంటి అవకాశాన్ని పోగొట్టుకోవటం అవివేకం అని అతను తనలో అనుకున్నాడు.

ఇదే సమయంలో రుక్మిణి కూడా కృష్ణుణ్ణి మొదటిసారిగా చూసింది. అతనే కృష్ణుడని చెలికత్తె లామెకు చెప్పారు. ఆమె అతని కేసి ఒళ్ళంతా కళ్ళు చేసుకుని చూసింది.

ఇంతకాలమూ తాను విడవకుండా ధ్యానం చేస్తున్నవాడు అకస్మాత్తుగా తన కళ్ళ ముందు కనిపించేసరికి ఆమెకు ఆశ్చర్యమూ, కంపమూ, ఆనందమూ ఒకే సారిగా కలిగాయి. ఆమె కళ్ళు చల్లగా చెమ్మ గిల్లాయి. సమాధిస్థితి లోకి వెళ్ళి పోయిన యోగిలాగా ఆమె తనను తానే మరచి పోయింది. ఆమె అలా అయిపోవటం చూసి చెలికత్తెలు భయపడ్డారు.

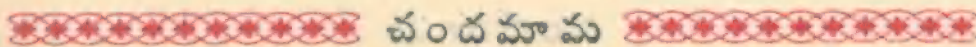
ఇంతలో బలరాముడు వచ్చి కృష్ణుణ్ణి కలుసుకున్నాడు. కృష్ణుడు తాను చేయ దలచిన పనిని గురించి తన అన్నకు సంగ్రహంగా చెప్పి, రుక్మిణిని అమాంతంగా

కొగలించుకుని, ఎత్తితెచ్చి తన రథం మీద పెట్టాడు. రుక్మిణి చెలికత్తెలు కంగారు పడ్డారు. సమీపంలో ఉండే భటులు కృష్ణుడి మీదికి రాసాగారు. బలరాముడు చెట్టొకటి పీకి, మీదికి వచ్చే రథాలనూ, ఎనుగులనూ, గుర్రాలనూ, సైనికులనూ చావమోడి, చెల్లా చెదరు చేశాడు.

ఈ అర్ఘాటం విని, ఉగ్రసేనుడూ, సాత్యకి, శతద్యుమ్నుడూ, విదురభుడూ, ప్రసేనజిత్తు మొదలైన యదువృష్టి భోజాంధక వీరులు తమ తమ బలాలతో వచ్చి బలరాముడికి అండగా నిలబడి, కృష్ణుడితో, "నువ్వా పిల్లను తీసుకుని ద్వారకకు వెళ్ళి పో. ఇక్కడ ఉండే వాళ్ళందరి సంగతి మేము చూసుకుంటాం," అన్నారు.

వీరంతా యుద్ధానికి సిద్ధపడుతూ ఉంటే, రుక్మిణి అంగరక్షకులైన భటులలో చావగా మిగిలిన వాళ్ళు వెళ్ళి, రుక్మిణి అపహరణం గురించి భీష్మకుడికి, జరాసంధుడికి, శిశుపాలుడికి, వారి వెంట వచ్చిన రాజులకూ తెలిపారు. అందరూ ఈ వార్త విని ఆశ్చర్యపడుతూ, "ఇంతమంది మహాయోధులు లిక్కడ ఉండగా కృష్ణుడింత పని చేశాడే! వాడి కెంత పోగురు, ఎంత సాహసం, ఎంత ధైర్యం!" అనుకున్నారు.

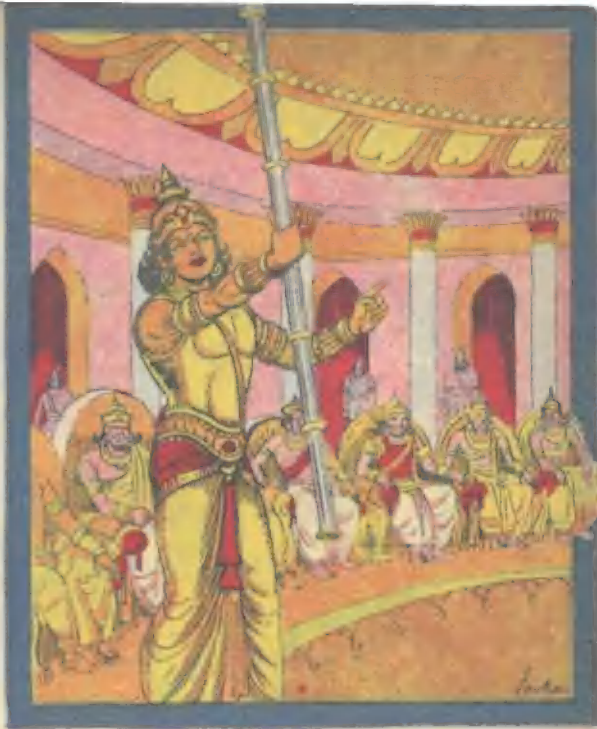

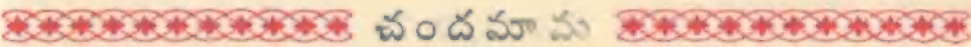
జరాసంధుడు కోపంతో దహించుకు పోతూ, శళ్ళ నిప్పలు రాల్చుతూ, "ఒక గొల్లవాడి కొడుకు మహా జగదేక విరుడల్లె వచ్చి నా ప్రయత్నమంతా పాడు చేశాడు. నేను నా సేనతో సహా బయలుదేరి వెళ్ళి వాడి మీద దాడి చెయ్యబోతున్నాను. ఇవ్వు మైతే మీరు కూడా సహాయం రండి," అని మిగిలిన వారితో అన్నాడు. సముద్రమే కోటగా గల ద్వారకలో ప్రవేశించినా సరే, కృష్ణుణ్ణి అతడి బంధువుల నందరినీ హత మార్చి, ద్వారకను భ్వంసం చేసి, రుక్మిణిని తెస్తానని ఆ జరాసంధుడు ప్రతిజ్ఞ చేశాడు.

పాండవ వాసుదేవుడు జరాసంధుణ్ణి వారినూ, "నీ భృత్యుణ్ణి నే నుండగా నీ కెందుకు శ్రమ? నేను వెళ్ళి, ఆ కృష్ణుణ్ణి ముక్కలు ముక్కలుగా నరికి, అడవి పటలకు ఆహారంగా వేస్తాను. భూమి మీద ఇద్దరు వాసుదేవు లెలా ఉంటారు? ఈ పాప పాటు సరి చెయ్యటానికి, నీకు అనందం చేకూర్చటానికి గొప్ప అవకాశం నాకు దొరికింది. ఇంకేం కావాలి?" అన్నాడు.

అంతలోనే శిశుపాలు డొక పెద్ద పరిఘ చేత-బట్టి నిలబడి, అందరూ వినేటట్టుగా, "అగండి! ఎవరూ కదలవద్దు! ఈ అవమానం నాది. వెళ్ళి నేనుకుందామని

ఉబలాటంతో వచ్చి చివర కిలా భంగపాటు పొందిన వాణ్ణి నేను. ఈ ఒక్క పరిఘతోనే ఆ కృష్ణుణ్ణి, మిగిలిన యాదవులనూ రూపు మాపి, జరాసంధుడి భృత్యుడుగా గొప్ప కీర్తి సంపాదించుకుంటాను. నిజంగా క్షత్రియుడైనవాడు మరొకడి ఖార్య కోసం ఇలా అశవధాతా? ఈ యాదవ గోత్ర కుడు చాలా హినుడై ఇలా చేశాడు. వాడు పెరిగినది వాచివరసాలేని పశువుల మధ్య. అందుచేత, కృష్ణుణ్ణి చంపి రుక్మిణిని తీసుకు రావటం నా పని," అన్నాడు. తరువాత జరాసంధుడు మొదలైన రాజులందరూ, కవచాలు ధరించి, రథాలెక్కి,

యుద్ధనన్నద్దులయ్యారు. అదే విధంగా సేనలన్నీ భేరిలూ, శంఖాలూ మొదలైన వాద్యాలు మోగించుకుంటూ ఆట్టహాసంగా బయలుదేరాయి. త్వరలోనే వారు, రథం మీద రుక్మిణిని ఉంచుకుని పోతున్న కృష్ణుణ్ణి, అతని వెనకగా పోతున్న యాదవ సేనలనూ చేర వచ్చారు.

బలరాముడు మొదలైన యాదవ వీరులు తమ సేనలను అవి, జరాసంధుడి బలాలతో యుద్ధం ప్రారంభించారు. యాదవ సేన చిన్నది, జరాసంధుడి సేనలు పెద్దవి. అయినా జరాసంధుడి సేనలోనే హెచ్చుగా రక్తపాతం జరిగింది. ఉభయ పక్షాల

వీరులూ ద్వంద్వ యుద్ధాలు చేశారు. సాత్యకి, జరాసంధుడూ మహా దారుణమైన యుద్ధం చేశారు. శక్రదేవుడూ, అక్రూరుడూ కలిసి దంతవక్త్రుడితో యుద్ధం చేశారు. శశుపాలుడు ముగ్గురు యాదవ వీరులతో ఒకేసారి పోరాడాడు. కృతవర్మకూ పాండ్రక వాసుదేవుడికీ యుద్ధం జరిగింది.

అందరికన్న బలరాముడు మహా భయంకరంగా శత్రునాశనం చేశాడు. అవతలి పక్షాన జరాసంధుడు కూడా చాలా దారుణంగా యుద్ధం చేశాడు. చివరకు బలరాముడే అతన్ని గదా యుద్ధంలో మూర్ఛ పోగొట్టాడు. వెంటనే జరాసంధుణ్ణి అతని సారథి రథం మీద పెట్టుకుని, దూరంగా తీసుకుపోయాడు. అది చూసి సేనలు పలాయనం సాగించాయి. ఆ పారిపోయే వాళ్లను సాత్యకి మరింత తరిమాడు. సాత్యకి శంఖం పూరించటం విని కృష్ణుడు, జరాసంధుడు పారిపోయినట్టు గ్రహించి, తన పాంచజన్యాన్ని ఉదాడు.

కృష్ణుడు రుక్మిణిని ఎత్తుకుపోతున్నాడన్న వార్త విని జరాసంధుడు మొదలైన రాజులు తమ విడిది నుంచి నైన్యాలతో సహా బయలుదేరే సమయంలోనే, రాజభవనంలో ఉన్న రుక్మి కూడా ఆ వార్త

చందమామ

చిని, ముడిపడి, యుద్ధంలో కృష్ణుణ్ణి చంపి, రుక్మిణిని తీసుకురాకుండా తిరిగి నగరంలో ఆడుగు పెట్టవని తన తండ్రి ఎడటా, బంధువుల ఎడటా కపటం చేసి, గదుడూ, కైకకుడూ మొదలైన యోధులనూ, సేనలనూ వెంటబెట్టుకుని, యుద్ధం ప్రారంభించారు. అతనితో బాటు దక్షిణ దేశాల రాజులు కూడా ఉన్నారు.

వారికి కృష్ణుడి రథం నర్మదా తీరం వెంబడి ఒంటరిగా నడుస్తూ అంత దూరాన కనిపించింది. రుక్మి మిగిలిన వారందరినీ వెనకనే వదిలేసి, అతి వేగంగా తన రథాన్ని తేలింది. కృష్ణుడి రథానికి ఎదురు వెళ్ళి, "ఎక్కడికి 'పోతావురా, గొల్లవాడి కొడకా! ఇతడుడి భార్యను అపహరించే వాడా! నేను రుక్మిని! విదర్భరాజు కొడుకును! ప్రాణాలు దక్కించుకో దలిస్తే రుక్మిణిని తక్షణం వదిలెయ్యి, లేదా నాతో యుద్ధం చెయ్యి." అంటూ కృష్ణుడి పైన

బాణవర్షం కురిపించాడు. కృష్ణుడు క్షణంలో అతని సారథిని చంపి, అతని శరీరం నిండా బాణాలు గుచ్చాడు.

రుక్మి దుస్థితి చూసి దక్షిణదేశపు రాజులు తమ మిత్రుణ్ణి కమ్ముకుని కృష్ణుడితో యుద్ధానికి పూనుకున్నారు. కృష్ణుడికి, వారికి మధ్య తీవ్రమైన యుద్ధం జరిగింది. కొంత పెనబికి రుక్మి తిరిగి బలం తెచ్చుకుని, మరొక రథం మీద వచ్చి, కృష్ణుడిపై తల పడ్డాడు. 'కృష్ణుడు అతని రోమ్ములో దిగే లాగు మూడుబాణాలు కొట్టి, రుక్మిని మూర్ఛపొగొట్టాడు. నేల మీద స్పృహ తప్పి పడిపోయిన అన్నను చూసి రుక్మిణి కృష్ణుడి రథం మీద కూలబడిపోయి, దుఃఖించసాగింది.

కృష్ణుడు రుక్మిణిని కౌగలించుకుని, ఓదార్చి, రుక్మిని ఏమీ చేయనని అభయ మిచ్చి, రథాన్ని తిరిగి వెనక్కు తిప్పించి, తన నగరానికి బయలుదేరాడు.

అరణ్యపురాణం

20

ప్రాకారం కింద ఉన్న, శిథిలమైన అగడ్తలో కూర్చుని కావా, బాఘరా ఆ మేఘాన్నే చూస్తున్నారు. మందగా ఉన్న మర్కటాలతో తలపడటం అపాయమని ఆ ఇద్దరికీ తెలుసు.

"నేను పడమటి గోడ వద్దకు పోయి నేల వాలున జారి పస్తాను. మర్కటాలు నా మీద వందల సంఖ్యలో పడే అవకాశం లేదు. అయితే—" అన్నాడు కావా.

"నాకు తెలుసు. భాలా ఇక్కడ ఉంటే ఎంతో బాగుండేది. కాని ఏం చేస్తాం? చంద్రుడికి ఆ ముఱ్ఱ అడ్డం రాగానే నేను మిద్దె మీదికి పోతాను," అన్నాడు బాఘర.

"వేట సాగింది," అంటూ కావా పడమటి గోడ కిని పాకుతూ వెళ్లిపోయాడు.

చంద్రుడికి ముఱ్ఱ అడ్డెచ్చింది. బాఘర చది చప్పుడూ కాకుండా మిద్దె మీదికి ఎక్కి

వచ్చి, మౌగి చుట్టూ మూగిన కోతుల మీద పడి, ఎదాపెదా బాదసాగాడు.

మర్కటాలు కోపంతోనూ భయంతోనూ హాహాకారాలు చేశారు.

"ఒక్కడే ఉన్నాడు! చంపండి, చంపండి!" అని ఒక మర్కటాడు కేక పెట్టాడు. కోతులు తుట్టెలు తుట్టెలుగా బాఘర మీద వచ్చిపడి, రక్కటమూ, కొరకటమూ, పికటమూ, రాగటమూ ప్రారంభించారు. అయిదారుగురు మర్కటాలు మౌగిని గట్టిగా పట్టుకుని, చలవ రాతి మంటపం కప్పు మీదికి ఉడ్చుకు పోయి, అందులోని కంఠ నుంచి లోపలికి తోసేశారు.

"అక్కడే ఉండు. నీ మిత్రులను చంపేసి వచ్చి నీతో ఆడుకుంటాం— ఈ లోపుగా విషపు పురుగులు నిన్ను

చంపెయ్యకుండా ఉంటే!" అన్నారు మర్కటులు మౌగిలితే.

మౌగిలి పాము భాషలో, "మనమూ మనమూ ఒకటే!" అన్నాడు. మండపం లోపల ఉండే చెత్తచెదారం మధ్యగా ఏవో పాకుతున్న చప్పుడూ, బుసకొడుతున్న చప్పుడూ వినవచ్చింది.

"వడగలు దించండి!" అని ఒక ఆర డజను పాముకంఠాలు పలికాయి. "కదలకు, తమ్ముడూ, మమ్మల్ని తొక్కగలవు!" అన్నాయా కంఠాలు మౌగిలితే.

చెక్కడపు గోడల రంధ్రాలలో నుంచి బయటికి చూస్తూ, వీలయినంత నిశ్చలంగా

నిలబడి, బయట బాఫీరతో సాగే యుద్ధాన్ని అలకించాడు మౌగిలి. మర్కటులు మూకుమ్మడిగా వచ్చి బాఫీర మీద పడి అరుస్తూ, గుంజాతూ కిచకిచలాడుతూ పెనగు లాడుతున్నారు. బాఫీర మెలికలు తిరిగి పోతూ తన శత్రువుల నుంచి తనను కాపాడుకొనటానికి ప్రాణాలరచేత పెట్టుకుని పోరాడుతున్నాడు.

బాఫీర ఒంటిగా రాడని, భాలూ ఎక్కడో సమీపంలోనే ఉందానని మౌగిలి అనుకున్నాడు. అతను గంతెత్తి, "నీళ్ళ తొట్టెల కేసి దొడ్లు, బాఫీరా. నీళ్ళ తొట్టెల్లోకి దూకెయ్యి," అని కేక పెట్టాడు.

మౌగిలి కేక పెట్టటం విసగానే, అతను క్షేమంగా ఉన్నాడని తెలిసి, బాఫీరకు కొత్త ధైర్యం వచ్చింది. అతను ఎదా పెదా చెబ్బలు తీస్తూ, ఒక్కొక్క అంగుళమే నీళ్ళ తొట్టెల కేసి పోసాగాడు.

ఇంతలో, అరణ్యానికి సమీపంగా ఉన్న గోడ శిథిలాల దగ్గర నుంచి భాలూ యుద్ధ హుంకారం విసబడింది. భాలూ, పాపం, తనకు సాధ్యమైనంత వేగంగానే వచ్చి చేరాడు. "వచ్చేకాను, బాఫీరా! పైకెక్కె న్నన్నాను! ఈ వెధవ రాళ్ళు కాళ్ళ కింద నిలవకుండా ఉన్నాయి! అగండిరా, మర్క

టాథములా!" అంటూ భాలూ మిడ్డే మీదికి వచ్చేకాడు.

అతను పైన కనబడటమే వ్యవధానంగా మర్కటులు మబ్బులాగా అతన్ని కమ్మేసి, మాయం చేశారు. భాలూ దొరికిన మర్కటుల్లా తన ఇనప కొగిట్లో వెక్కిరించాడు.

నీటిలో ఏదో పెద్దరాయి పడిన చప్పుడయింది. బాఫీర నీటి కొట్టెలోకి దూకేసి నట్టు మౌగిలి అర్థం చేసుకున్నాడు. మర్కటులు అతన్ని ఇక అందుకోలేదు. వాళ్ళు నీళ్ళమడుగు చుట్టూ మూగి, తల మాత్రం నీటి పైకి పెట్టి ఆయాసంతో రొప్పకున్న బాఫీర కేసి చూస్తున్నారు—బాఫీర భాలూకు సాయం వచ్చే పక్షంలో అంతు కనుక్కోవాలని!

కావా అఖరు క్షణంలో పారిపోయినట్టు అనుమానం తగిలి బాఫీర పాములను అభయం కోరసాగాడు. అతేక విని భాలూకు, ఒక వంక మర్కటులతో సతమతమవుతున్నా కూడా, నవ్వాగ లేదు.

అయితే కావా పారిపోలేదు. పడమటి గోడ పై భాగానికి చేరటానికి అతనికి ఇంత సేపు పట్టింది. అతను గోడ పై అంచును అందుకుని, అతి భారమైన తన శరీరాన్ని పైకి చేదుకొనేటప్పుడు గోడలోని గండకిల

వదులై కిందికి పడిపోయింది. ఆ గోడ పై భాగం నుంచి కోతులున్న చోటికి వాట మైన వల్లుడు! కావాకు అది ఎంతో ఉపయోగం. కావా తన శరీరం ప్రతి అంగుళమూ సరయిన పొంకంలో ఉన్నదీ లేనిదీ చూసుకునేటందుకు ఒకటి రెండుసార్లు తల నుంచి తోక దాకా మెలికలు తిప్పి, చాచి చూసుకున్నాడు.

భాలూతో యుద్ధం చేసే మర్కటులు యుద్ధం చేస్తున్నారు. బాఫీర ఉన్న నీళ్ల కొట్టె చుట్టూ ఉన్న మర్కటులు కోలాహలంగా అరుస్తున్నారు. గబ్బిలాయి "మాంగ" పైన ఎగురుతూ, కింద జరిగే

దంతా అరణ్యవాసులకు వ్యాఖ్యానించి చెబుతున్నాడు. అరణ్యవాసులు యుద్ధ వివరాలను అనర్థితో అలకిస్తున్నారు. హాథీ గట్టిగా ఘోరకారం కూడా చేశాడు. అరణ్యంలో అక్కడక్కడా ఉండే మర్కటలు నిద్రలేచి, మూకలు మూకలుగా చెట్లమార్గాల, శిథిలాలలో ఉన్న తమ వారికి అండగా పోరాటంలో పాల్గొనటానికి బయలుదేరి వస్తున్నారు. చుట్టుపక్కల అనేక మైళ్ళ మేర నిద్రపోయే పక్షులు మేలుకున్నాయి.

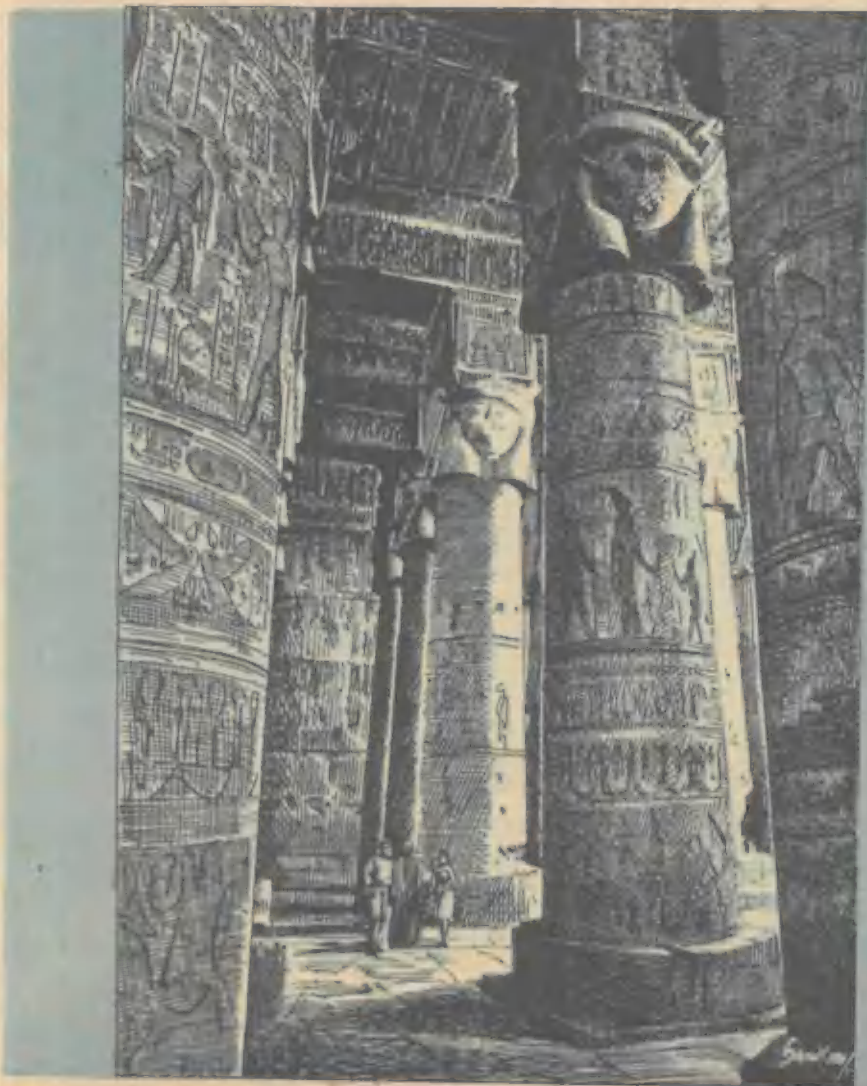
కావా తానున్న ఎత్తు నుండి బాణంలాగా దూకుతూ వచ్చాడు. అతను తలతో ఏ ప్రాణిని గాని మీటినప్పుడు అతని బయటైన శరీరం ఆ దెబ్బకు అంతులేని శక్తి నిస్తుంది. అది గునపం పోటే. నాలుగైదు అడుగుల కొండచిలుప మనిషి రొమ్మును తలతో మోటించిందంటే మనిషి అమాంతం కూలి పడిపోతాడు. కావా ముప్పై అడుగుల నిడివి గల కొండచిలువ!

కావా మొదటి పోటు భాలా సైన్య మూగిన మర్కటల మధ్య తగిలింది. మరి రెండో పోటుకు అస్కారమే లేదు. "కావా! కావా! పరిగెత్తండి! పరిగెత్తండి!" అని కేకలు పెడుతూ మర్కటలు చెల్లాచెదురుగా పారిపోయారు.

కావా ఏ నాటివాడు! అతన్ని గురించి ఎన్నో తరాల మర్కటలు పెద్దవాళ్ళ నుంచి ఎన్నో కథలు విన్నారు. కావా చీకటి దొంగ! వాడు నిశ్శబ్దంగా కొమ్మ వెంబడి పోకి వచ్చి, ఎంత లావు మర్కటజ్ఞునినా పొట్టన బెట్టుకొగలడు! చెట్టు మీద ఒక ఎండు కొమ్మలాగా ఉండిపోయి, మోస గించ గలడు! వాడి శక్తికి అవధి ఏమిటో తెలిసిన మర్కటడు గాని, వాడికి దొరికి ప్రాణాలతో బయటపడిన మర్కటడు గాని లేడు. అందుచేత మర్కటలు చెల్లాచెదురుగా పారిపోయి, గోదలూ, గొబ్బెలూ, ఇళ్ళ కప్పులూ ఎక్కేశారు.

ఈజిప్టులోని ప్రాచీన నిర్మాణాలలో ఇది ఒకటి. ఈ ఆలయపు చావడిలో 24 స్తంభాలున్నాయి. ఈ కట్టడాన్ని, ఈజిప్టు పాలకులైన వరాహాలు క్రిస్తుకు పూర్వం మొదటి శతాబ్దంలో నిర్మించారు. ఇది అంతగా శిథిలం కాకుండా ఇప్పటికీ నిలిచి ఉన్నది. ఈ ఆలయం గోడమీద క్లియోపాత్రా బొమ్మ ఉన్నది.

జనమతి
చందిన వ్యాఖ్య

తీయతేనియ బిరుచ్చ

పంపినవారు:
జి. ఆర్. మూర్తి, కాకినాడ

అమెరికా
హిందీస్ వ్యాఖ్య

మోయల్ దీక్షితులు

చరిత్రకారుడు :
జి. ఆర్. మూర్తి, కాకినాడ,

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

ఈ ఫోటోల వ్యాఖ్యలు 1968 మార్చి నెల సంచికలో ప్రకటించబడును.

* పై ఫోటోలకు సరిబన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగాని, చిన్న వాక్యంలోగాని కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)

* జనవరి నెల 20-వ తేదీ లోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మూతమూ పరిశీలించబడవు.

* మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెక్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/లు బహుమానం.

* వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకాఫు పైన వ్రాసి, ఈ అడ్రసుకు పంపాలి:-చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

జ న వ రి నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో : తీయతేనియం బరువు

రెండవ ఫోటో : మోయలే దీప్రతుకు

పంపినవారు : జి. రాధాకృష్ణమూర్తి,

అంధ్ర గ్రామపెవారాజ్య సంఘం, కాకినాడ.

బహుమతి మొత్తం రు. 10/- ఈ నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది.

అమృతాంజనం వాడి

శీఘ్రంగా నివారణ పొందండి

స్థానికంగా ఉంటే బాదను నివారించుకోడానికి ఉరికే మందులు ఎందుకు వుచ్చుకుంటారు? నొప్పి ఉన్న చోటుమీద అమృతాంజన్ రాసి అమోమంగా శీఘ్రంగా నివారణను పొందండి. ఏ ఆపాయం లేకుండా కండరాల నొప్పిలకు, తల నొప్పికి, దెయికులకు అంకా కీళ్ల నొప్పిలకు అమోమంగా గుణమిచ్చే అమృతాంజన్ 10 రకాల బొప్పలాలు చేరిన మందు. అమృతాంజన్ గుండెబలులుకే కాక సాధారణ అలుబులకు కూడా మంచి మందు. కొంచెంకొంచెమే ఉపయోగించవలసి ఉంటుంది కాబట్టి ఒక పీసా మీ కుటుంబాని కంతాకలిసి నెలల తరబడి వస్తుంది.

అననరానికి ఎప్పుడూ అమృతాంజన్ ఉండుకోండి. అమృతాంజన్ 70 ఏళ్ల ప్రసిద్ధినిపొందిన వమ్మకమైన గృహబైషధం.

అమృతాంజన్ నొప్పులు బలుబలు నివారణకు 10 రకాల బొప్పలాలు చేరిన మందు.

అమృతాంజన్ రిమిడిడ్
మద్రాసు - బొంబాయి - కలకత్తా - ఢిల్లీ

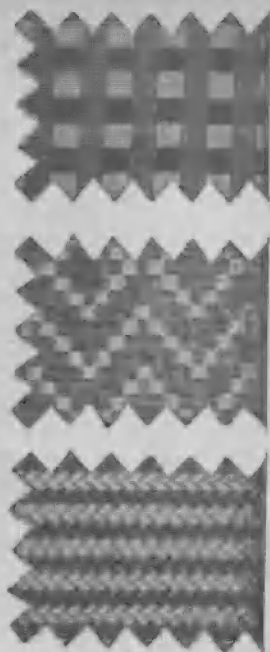
INDIAN...

A GREAT NAME IN HANDLOOMS

AMARJOTHI
FABRICS

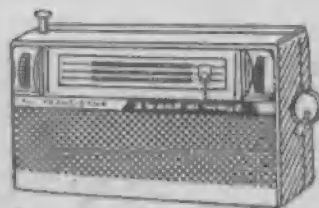
BEDSPREADS
FURNISHINGS
& TOWELS

MFG: AMARJOTHI FABRICS
POST BOX NO 22 KARUR.

వాయిదాలపై త్రాన్ని ప్లస్టు

రూ. 255/- ఖరీదుచేసే, ప్రసిద్ధిచెందిన
"ఎస్కార్డ్" 3 బ్యాండ్ ప్రపంచ పోర్టబుల్
త్రాన్ని ప్లస్టును నెలకు రూ. 25/-లు చొప్పున
వాయిదాలలో తెప్పించుకోండి.

మిలిటరీ జవాన్లకూ—అధికారులకూ ప్రత్యేక సౌకర్యాలు కలవు.

వసరములకు: జపాన్ ఏజెన్సీస్ (సి.ఎమ్.ఎమ్. 77)

పోస్టుబాక్స్: 1194

::

ధర్మ - 6

నిరాలా

నా రహస్యం
పరిశుభ్రంగా
ఉత్పాదించి

నిరాలా టాప్ సబ్బు ఆదాయకరమైనది. గుడ్డలన్నింటినీ స్వచ్ఛంగా, పరిశుభ్రంగా తెల్లగా వుండగలిగినట్టిది. నిరాలాలో 'ఆర్కర'మైన శక్తి వుంది. మీ గుడ్డలను చక్కగా ఉతుకుతునే వాటిని రక్షించగలదు. నేడే నిరాలా చూడండి అది నమ్మకమైన పేరు.

తుంగభద్ర ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్, కర్నూలు.

**TEACH YOUR CHILD
THE SAVING HABIT NOW...**

**WHILE LIFETIME
HABITS ARE BEING
FORMED.**

- Minors above the age of 14 years can open SAVINGS ACCOUNTS.
- Rs. 5/- is all that is required to open an account.
- Even as little as a Rupee can be deposited into the account.
- Withdrawals also can be made.
- 4% interest on monthly minimum balances.

For further particulars, please enquire at
our branch nearest to you, or write to us.

THE ANDHRA BANK LIMITED

(The Bank For Friendly Service)

Regd. Office: Machilipatnam Central Office: Hyderabad (A. P.)

K. S. GUTT
Chairman

T. R. BHAGAVAT
General Manager

వస్తూంది!

శౌరి ప్రొడక్షన్స్ సమర్పించు
పాల మనసులు
నిర్మాణం: S. శివారావు నిర్మాణం: S.S.R. శర్మ

రాజశ్రీ పిక్చర్స్

లాభదాయకం అధునాతనం అయిన చిన్న తరహా కుటీర పరిశ్రమ కొద్ది పెట్టుబడితో ప్రారంభించండి.

కొద్ది పెట్టుబడితో పూర్తికాలికంగా కాని, సహాయపరిశ్రమగా కాని అముపరిశ్రమ ప్రారంభించ దలచుకున్నవారు 'అధునాతన కుటీర పరిశ్రమలు' అన్న తెలుగు గ్రంథం (రెండవ ముద్రణ) చదవాలి. లాభదాయకమైన చిన్న తరహా పరిశ్రమల గూర్చి, ముడి పదార్థాలు దొరుకుచోట్లు, యంత్రాలను వాయిదాల వద్దకిని తెప్పించుకోవడం, అము పరిశ్రమలకు ప్రభుత్వ సహాయం వగైరా యొన్న విషయాలు దీనిలో ఉన్నాయి. 960 పుటలు; 350 బొమ్మలు; గుడ్డ బైండ్, ప్రతి ధర రూ. 15-50; తపాల బియ్యం రూ. 2. ఇతర ప్రతులు : ఇంగ్లీష్, మరాఠీ, రూ. 15-50; హిందీ రూ. 16-00.

COTTAGE INDUSTRY

(C. N. D-13) P. B. 1262,
BEHIND RECRUITING OFFICE,
NEAR RED FORT,
JAMUNA ROAD, DELHI-6.
Telephone : 262835

జీవన్ బాన్

రిజిస్టర్డ్ నంబరు 218728

జీవన్ బాన్ కంపెనీలో రక్షణదాయక అయిర్లెడ్ల ద్వారా వ్యర్థములను... రిఫైజ్ చేసి కొంద రనుమిలుతుంది. ఇది వినియోగపడే దురద్రవీయము. దీన్ని తొలగించేది జీవన్ బాన్.

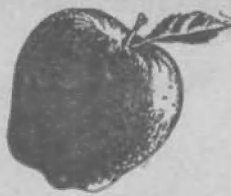
జీవన్ బాన్ : అద్భుతమైన లాభదాయక... క్రిందవచ్చిన లాభదాయకము. కంపెనీలోను, రక్షణదాయక అయిర్లెడ్లకు వ్యర్థములను కొద్ది చలాకానీ మీ యిచ్చ పెనుగుతుంది. ఇట్లంగా అన్నివారి కీటుపెట్ట లాభములు పెంపొందిస్తాయి.

జీవన్ బాన్ : పెనుగు దురుద్రవీయము వ్యర్థముగానే ఉత్పాదించును చూచివేయవచ్చు. ఇది కిలో గ్రాండ్ కంపెనీలోనిదిగా కొన్నివారు వ్యర్థములను కనుగొని, పొందాయని దీనిని పెనుగుతాడు. ఎందుకంటే దీనిని... ఇది అద్భుతమైన కొవ్వుతో కలిపి వినియోగము చేయవచ్చును. జీవన్ బాన్ : పెనుగుతాడు కాదుగాని కీటు ద్వారాను అట్లంటే అవసరం. దీనివల్ల రక్షణదాయక అయిర్లెడ్ల వ్యర్థములను.

జీవన్ బాన్ : దానివల్ల అయిర్లెడ్లను ఉపయోగించి కలుపరా వ్యర్థము క్రింద ఉపయోగించుకోవచ్చును అది ఎంతగానో వాడుకపడుతుంది. దీనిని పర్యవేక్షించండి.

450 గ్రాం. వెల రూ. 10-00 (కొరత అయిర్లెడ్ల కి 1/2 అయిర్లెడ్ల)
బోర్డింగ్ హాస్పిటల్ (పాస్ నం. 440206)
(దా. నం. 1418) 82, వి. ఎన్. రోడ్డు, మద్రాసు-17
డాక్టర్ దామోదరన్, M.A.I.A.D.S(Regd)

ఫోస్‌ఫోమిన్

శక్తిని వెంపొందించును.

ఆకలిని అధికము చేయును.

సహనశక్తిని పోచ్చించును.

శరీరముయొక్క

రోగనిరోధక శక్తిని ఎక్కువ చేయును.

అవును —

కుటుంబము అంతటికి ఫోస్‌ఫోమిన్ వల్ల ఆరోగ్యము కలుగును.

ఫోస్‌ఫోమిన్...వి కాంప్లెక్స్ విటమినులు మర్రిపల్లె గ్లిసరోఫోస్‌ఫేట్లుగల అకుపచ్చని పండ్ల రుచిగల టానిక్

SQUIBB'S

® ఐ. ఆర్. స్క్విబ్ & సన్స్ ఇన్‌కార్పొరేటెడ్ వారి రిజిస్టర్డ్ ట్రేడ్‌మార్కుల చిహ్నం: డీవి లెటెస్సు ఉపయోగదారులు కరెండండ్ ట్రేండండ్ ప్రయివేట్ రిమిడిక్

SARABHAI CHEMICALS

Shilpi SC 50 A / 67 Tel

Chandamama [Telugu]

January '68

విజయయాత్రకు వస్తున్నది
విజయ వారి
వినుతన సృష్టి

అమ్మ చూడే గూడ శంకరులు కథ

నవీన్ బింగళి
నాగేశ్వర పెండ్లాల
కె. గోఖలే-కళాధర్
ప్రొడక్షన్స్
కే.ఎ. బుల్ బుల్
విజయ చిత్రి

నిర్మాత-దర్శకుడు: **కే.వి.రెడ్డి** B.Sc. [1968]

AWARDS!

WON PLENTY

**YET WE DON'T SAY
WE ARE THE BEST**

**ONLY
WE DO OUR BEST**

PRASAD PROCESS PRIVATE LTD

CHANDAN BUILDINGS MADRAS-26

भारत सरकार
सूचना और प्रसारण मंत्रालय

ख़्वाह और सजावट पर राजपुर

सुखता प्रमाणपत्र

१९६६

प्रकाश प्रो. प्र.
प्रकाश प्रो. प्र.

भारत सरकार
सूचना और प्रसारण मंत्रालय
ख़्वाह और सजावट पर राजपुर
सुखता प्रमाणपत्र

